

Oktoobar - Diseembar 2024 - Cadadka 40
Ssh.80,000 - Kshs.300, USD 3

WARISAN

WACYI-GELIN | TOOSIN | DHISID

YAA GARAN SI LOO DHAQO!

Macluumaadka Gudaha

Publisher - Tifatiraha
Nur Elmi

Managing Editor:
Mohamed Nur

Associate Editor:
Victor Adar

Staff Writers:
David Onjili
Chritine Siamanta
Dahir A. Mahamud
Leila Mohamed
Fuad A. Mohamed

Designer:
Graphic Lineups Ltd.

Advertising and Marketing:
David Odhiambo
Omar N. Ali

Productions offices:
Mohamed Osman Elmi
Mogadishu - Somalia
+252 616 460 132
+252 616 4643 7490

Nairobi Office:
+254 721 883 458

Djibouti Office:
+253 778 721 23

Contact informations:
warsan54@gmail.com

www.thewarsan.com

Warsan Media Ltd.

The views and the opinions expressed in this publication are those of the authors and do not necessarily reflect the position of Warsan Magazine.

WARSAN
WACYI-GELIN | TOOSIN | DHISID

5

YAA GARAN SI LOO DHAQO!

12

TURKI WAX AANAD AQBASHEEN
HA NAGU QALQAALIN

14

SHAARCIGA TACLIINTA SARE TALA
KUMAANAAN YEELANI!

19

MAAHA MID U XIDHAN WIILASHA,
BAL WAA LOO SIMAN YAHAY!

23

MUXUU IMAARAADKU KA RABAA
GEESKA AFRIKA ...

32

QOFKU WUXUU BISLAADAA,
WAKHTIGA UU WADNUHU GUBTO!

39

XORRIYAD LAAANTA DOWLA-DE-
GAANKA SOMALIDA !!

41

QALINKAA WAX SUUREEYEA

45

TALLAABOYIN WAALID AWOOD
SIINAYA

47

HAKU MASHQUULIN CEEBAHA DAD-
KA KALE!

48

SHARCIGU MAAHA QABYAALI !!

49

GABADHU SABOOLNIMO NINKA
WEY KU DIIDI KADHAA

51

MARKAAD IMAAM KU DABATU-
KANAYSO FAATAXADA MIYAAD
AKHRINAYSAA

53

XABAALUHU WAY HADLAAN EE
DHEGIHII MAQLI LAHAA AYAA AW-
DANI!

55

ADIGA AYAAN KUU SHAQEEYAA

WEEDHA WARGEYSKA

HADDAAN UGU BAAHI BADANNAHAY!

Waagii ii baryaba, waxa ka dhacaya dalka, waxay i xusuusineysa, halganka aan dhamaadka laheyn ee aan ugu jirno inaan badbaadnno dad iyo dalba. Keennu (dalka) waa dalka kaliya ee Afrika ku yaal ee dhulkiisa ay qeybsadeen isticmaarkii reer Yurub iyo kuwa aan kuwaa la jinsi aheyn. Keennu, waa dalka kaliya ee dunida ku yaal ee dadkiisa lagu qasbay inay sanooyin noolaadaan xukuumad faacaala la'aanteed.

Awoodo ayaa jira isu diray inay xaqiijiyaan, oo hubiyaan inaan guul-darreysanno- kufnno, si ay toodu u nagaato. Laakin, waxa nasiibdarro dheeriya ah, marka dadkeyga qaarkii u banbaxo, dabar-goonta waxa aan dad ku nahay.

Markaan sawiranno riyooynkeenna guud, waa inaan donnaa, sidii aan u ahaan laheyn waddaniyiin u soo jeeda danahooda - taasoo mararka qaar naga dooneysa halgan joogto ah oo aan dhamaan. Dhab ahaan markaan uga fekernno nolosha iyo waqtiga ku baxay halgankeenna iyo halgamayaasheenna ku xusan taariikhdeenna halganka, Axmed Gurey, Aweys Al-baraawi, Sheekh Xasan Barsane, Maxamed Cabdille Xasan iyo sidoo kale dhallinyaradii SYL, kuma deg degaynno inaan dalkeenna xaraashnno.

Waa suurowdda inaan hellay madaxbannaani, laakin, hanashadeedii buu dhib naga heystaa, waayo gumeystaha ayaa habeen iyo dharaar maleega dibin-daabyo iyo tabo uu ku hantiyo dhaxalkeenna iyo innagoo farxaha is heysnna, midnimanana xaqiijin weynay. Waajib, waxa nagu ah goor kasta inaan eegnno diinteenna, dadnimadeenna iyo ruuxa Somalinnimada ee isku keen xidha.

Bal in yar dib u fariiso- oo malee: Ma naqaan halka aan ka nimid? Ma fahamsan-nahay xaaladda hadda aan ku jirno? Ma naqaan cidda aan nahay? Ma fahamsan-nahay, runtii ma fahamsan-nahay, halka ay noo waddo qeybsanaanta hadda? Ma fahamsan-nahay, mana nala qurxoontay, siyaasad-goboleedka yeeriya, waxa ka socda hareeraha-yaga?

Wax laga xumaado oo kaliya maaha, hayeeshee, waxay kalooy tahay wax laga cabsado in qaarkeen ka fekeraan danta u gaarka ah kaliya. War waxan joognaa waqtigii aan is-uruusan laheyn oo cududdeenna isugeyn laheyn, dhanna isu raaci laheyn. War waa inaan wada shaqeynno, soona kala hormarsanno danaha dalkeenna maareyntooda. Waa ineeynaan qeyb ka ahaanin oo cadowga gacan ku siin waxyeellada iyo burburinta qarankeenna.

Cadowga dibadda oo tira-beelay awgeed, waa ineeynaan innagu ableyda isula bixin oo dhabarka iska toogan. Waxa la joogaa waqtigii aan garabka isku qaban laheyn si aan Somaaliyadeenna u difaacnno. Yeynaan aqoonteenna u adeegsan duminta iyo cadow-kalkaalista. Yeynaan kheyraadkeenna xaraashin.

Yeynaan bowdada iska toogan oo isku mashquulin, cadowgaa fursad helayee. Waxan leenahay dal mid la siistaa jirin; aan difaacanno, oo yeynaan iibin. War hooy dal aan Somaaliya aheyn ma lihin. Waa waxa kaliya oo aan heysanno. Wax badan ayaan xaqiijin karnaa, laakin, waa markaan mid nahay, is-jecel nahay, is-buuxinno oo wax isu oggol nahay. Allow garab na sii.

Nur Cilmi- Tifatiraha

YAA GARAN SI LOO DHAQO!

Ma waxan nahay bulsho aan la hoggaamin karin? Ma jidhi karnaa hoggaan la'aan? Mase hoggaamiyaan goobeynaa weli? Waa la kufaa, waana la kacaa. Maxaa innagu gaara oo 30+ kadib, weli xaalkayagu uga sii darayaa? Yaa garan si loo dhaqo.

Culimada dabecadaha aadanaha daraaseysa heli waa dunteenna! Sooyaalkeenna fog iyo dhow, waa midabo badan ku xeeran yihiin haliso iyo fursado is-baal ordaaya.

Tastuurka Alla aadanaha u dejiyey ee kii Maxamed (CSW) la siiyey ugu dambeeyo, asalladiisa waxa ka mida in leys xukumo, inta hogaaminta saaxibka u ahna usha loo dhiibo, laguna korjoogteeyo, si dheellin looga hortago. Qarnniyo ka hor inta aan na loo soo waaridin dowlad-

nimo, xeerbeegto geedka hoostiisa talada ku gooya ayaa bulshada maamuli jiray, kalana hagi jiray.

Dowlannimadii na la ku wareejiyey lidankii (1960) ee gugii 1969kii xukunka ciidamadu kula wareegeen, tusaaluhu ma waxa uu ahaa dilkii Sharmarke? Maya, ee golahii shacabka, iyadoo sharcigii horyaal ayey kari waayeen in madaxweyne Sharmarke beddela, doorashana gaarsii dalka doortaan.

Waxa leysku qabtay aan sharciga ku xallinno iyo maya Sharmarke gobolka uu ka soo jeedo ayaa dhaxal u le madaxtooyada. Is-jiiuidkii ayaa kansho siiyey qoladii Siyaad Barre hoggaaminayey xukunkana kula wareegeen.

Ka yimid Bogga 5

Farmaajo,

Tii Barre, xaalad tii hore la mida ayaa dowladnimadii lagu waayey, markii qoladii Barre diideen in xalka sharciga loo maro. 30+ kadib, waa innaga sida galeyrran ban jooga kolba meel u carareyna, jahana qabsan la'a.

Haa, waa na la hoggaamin kara, haa, hoggaan la'aan ma jidhi karnno, bal hoggaan noo garsoora, sharcigana dhaqa, weeye ka aqooli kara. Qaar isku-day sameeyey haddey jiraan/

Kheyre

jireen mid sharciga saluugsan ayaa faraqa ku dhegan oo kolba yuusaaya, diiddan in hore loo socdo. Bal eeg diidmada aan meel looga tusaale qaadadan ee raggii kursiga looga awood-roonaaday bilowga gugii 2022kii, iyo qaar kale

hadda wadaan. Dooddoodu, waa teendhada ha la joogo iyo mayee aan hore u socon.

Ma jiro qof loo waxyoodo, aadane gefka waa loo abuuray, halkeyga aan fadhiyose xal maaha. Waxa ishan noo yeelay arrimo isku-raran oo amnigu ugu weyn yahay, midnimo la'aan iyo kala qoqob siyaasadeed oo na sal dhigtay xalkana haadaan ka sii rida.

Bulshdu waa mid qeybsan, qoqoban, la nool gaajo, cud-durro iyo amni-darro aan firaqo siin. Waa bulsho leysu baheestay oo dhanna uusan u fayoobeyn, wixii la doono lagu shubo, rarkii la doonana la saaro, mayana dibnaha soo marin. Culeyskaa aan sidno, oo bulshada qeybaheeda oo dhan saameyn ballaaran kule, ayaa kallifay inaan si buuxda gacanta ugu dhigiwenno ma-siirkeenna, dhaqan-dhaqaale, siyaasad, bulsho iyo amni. Cadow-gudeed iyo mid-dibadeed ayaa dhabarka nooga fadhiya.

Qiyaas qaran cadowgiisa kowaad u hindisay nidaamkii uu isku xukumi lahaa, talana aan laga siin. Qorshe, waxa leysku duway ubucdiisu tahay jahwareer iyo khilaaf, si aanad ugu baraarugin musiibada aad dhexda u taal, xargaha kuu daadsan iyo jaangooyada guyaalka soo aaddan in lagu dhaqo rajadu tahay.

Gugii 2004kii ayaa qorshe maamul oo federaal loo bixiyey na loo xambaariyey, il-

Cabdiraxman A. Shakuur,

laa maantana mushkiladihiisii lag lug bixi la'yahay. Qorshan maamul ee awoodaha la simay, bal adigu ur u bixi, waa ka maanta horwenyteenka siyaasadda midba mid qoolka la gadayo. Intaa na la kuma deynina, innagii baa inta halka aan u

Axmed Madoobi

jilicsan nahay la helay, qoorta leysu kaaya geliyey, leyskuna kaaya mashquuliyey.

Sokeeye-dagaal naga mashquuliyey difaacii xuduudahayaga ayaa dhabta na loo saaray, illaa ay mareyso qarannimadaada igala hadal, meel dhulkaaga ka mida ayaan doonayaa inaan goostee. Kaaga daranta, saaxib aan u toog hayo ayaaba nagu qalqaalinaaya inaan qorqor-tanka gallo. Waa innaga gallay, meel uu nala tagaba. Cajiib!

Shariif Sh. Axmed

Dowladihii ku-meel-gaarka iyo ku-meel-gaar ka baxa ee soo bilowday guggii 2004kii, waa innaga weli la baaxaadegeyna, salkana u dhigi la'a. Gugaas siyaasiyintii siyaasadda soo galay, kuwii ka soo dega-rogtay Carta iyo kuwa ay dhaleen ayaa kolba kursiga la kala wareega. Mid dhintay maahee, mid ka howlgabay lama shaacin.

Siyaasiyiintan xukunka isku beddela, kari waa, inay salka u dhigaan hal hey'ad oo ka mida kaabayaasha dowladnuimada. Bare (Ajnabi) cilmiga siyaas-

adda ka dhiga jaamacadda (Oxford) ee Landdan, daneeye Somaalida iyo hoggaaminteed ayaa sidan le, "waa naadir inaad Somaalida ku aragto sarkaal mansab sare haya oo danaha qarankiisa ka horreysiya kuwa qabiilkiisa, kursigiisa ama kuwisa gaarka ah".

"Horweynta xukunka Somaaliya u kaltama, ciil miyaan qabi lahaa, haba na xukumeene, haddey ku heshiin lahaayeen inay ka fuula kansho u siiyaan inuu afartiisa sano buuq la'aan dhameysto, bal hadduu laba dhagax isu kaaya saari karo, bare kale (Somali) ayaa sidaa ku cawday". Waa saase, ka fuulay haddu isku dayo inuu wax dhagaxiyo, waa kuwa mucaaradku markiiba ka sanqadhiya "ku darsashuu rabaa, run kama aha iyo wax la mida".

TAJRUBA HOGGAAMINEED

Xasan Sheekh Maxamuud, (waa

Deni

madaxweynaha haddey) ayaa dalkaa la kaca-kufaaya rarkaa culus maanta hoggaamiya, rarkana hadda isagaa sida. Rarkani, madaxweyne Xasan, waxa uu ku yahay tajriba hoggaaminteed oo baalasha soo socotada halyey la mahadiyey ama la eeday ugu qori doona, su'aasha in la jaleeco u baahanse waxa weeye, Xasan waa kuma, rarka ninkii halka lala rabo geyn lahaase ma yahy?

Madaxweyne Xasan guggii 1991ki ayaa waxa uu ka mid noqday saraakiishii dhinaca

→ ↻ 🔒 https://en.wikipedia.org/wiki/President_of_Somalia#History

From Wikipedia, the free encyclopedia
(Redirected from [Somali president](#))

Contents hide

(**Top**)

- History
- Qualifications and election
- Term of office
- Duties and responsibilities
- List of presidents of Somalia
- Latest election
- See also
- References

The **president of Somalia** (Somali: *Madaxweynaha Soomaaliya*) is the **head of state** of Somalia. The president is also **commander-in-chief** of the **Somali Armed Forces**. The president represents the **Federal Republic of Somalia**, and the unity of the Somali nation, as well as ensuring the implementation of the Constitution of Somalia and the organised and harmonious functioning of the organs of state.^[3] Currently, the president of Somalia is **indirectly elected**, chosen by the **Federal Parliament of Somalia**.

The office of the President of Somalia was established with the proclamation of the Republic of Somalia on 1 July 1960. The first president of Somalia was **Aden Abdullah Osman Daar**, and the 10th office of presidency is currently held by **Hassan Sheikh Mohamud**.

History [edit]

The first president of Somalia was Aden Abdullah Osman Daar, one of the leaders of the **Somali Youth League** (SYL), who took office on 1 July 1960, the day on which Somalia was declared a republic. Since then the office has been held by eight further people: **Abdirashid Ali Shermarke**, **Mohamed Siad Barre**, **Ali Mahdi**, **Abdiqasim Salad**, **Abdullahi Yusuf**, **Sharif Sheikh Ahmed**, **Mohamed Abdullahi Farmaajo**, and **Hassan Sheikh Mohamud**. In addition, **Sheikh Mukhtar** acted as president between Shermarke's assassination and the *coup d'état*, and Aden Madoobe acted as president after Yusuf's resignation in 2008.

Sharif Sheikh Ahmed took office on 31 January 2009, after being elected by the **presidential election** held in January 2009. Ahmed's term as President of Somalia officially ended in August 2012, concurrent with the conclusion of the transitional federal

Checked 🗑️

Appearance hide

Text

Small

Standard

Large

Width

Standard

Wide

Color (beta)

Automatic

Light

Dark

President of the Federal Republic of Somalia
Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed

Presidential Seal

Flag of Somalia

Ka yimid Bogga 7

waxbarashada ee Unicef, meelo badan oo dalka ahna waa uu ka shaqeeyey. Qoraal ay BBC-du ka diyaarisay lixdii Maajo, 2022kii, waxa lagu sheegay inta uu howsha ku jiray inuu arkay baaxadda burbur ee waxbarashada dalka ku dhacday.

Saddax sano kadib, Xasan waxa uu Muqdishu ka furay dugsigii ugu horreeyey (hoose-dhexe) dagaallada dhexdooda. Door weyn ayuu sidoo kale ku yeeshay u hiilinta aminga iyo kala dambeynta isagoo kala shaqeeyey cid kasta oo ku howlaneyd. Waa qunyar socod siyaasada-hiisa khadka dhex ku arooriya. Dadka yaqaan, waxay ku tilmaamaan nin looga dambeeyo xallinta xasarada iyo nabadeynta bulshada.

Waxa uu si dhow ula soo shaqeeyey dhaqanka iyo madaxda bulshada qeybaha kala duwan. Waxa aad loogu xusaa, looguna amaanaa doorkii uu ku lahaa wada-xaajoodkii suurageliyey in Xamar looga qaado khadkii cagaarnaa ee qeybiyey, guggii 1997kii. Sidoo kale, la-taliye ayuu u soo noqday hey'ado badan oo caalami ah.

Waxa la aaminsan yahay mushkilad Somaaliyeed oo xalkeeda ama ka tala -bixinteeda uusan Xasan gacan ku yeelan jirin. Waa nin deggan oo aan go'aanka ku degdegin, weji furan, anse la odorosi karin tallaabada xigta ee uu qaadaayo. Saameyntiisa ballaaran ee bulshada, waa ta

(Time magazine) ku xamaartay inuu ku daro/ 100ka qof ee dunida ugu sameeynta badanaa guggii 2013kii.

Haseyeeshee, mucaardkiisu waxay ku eedeeyaan inuu talada gacantiisa ku uruuriyo, cidna tala ka qaadan. Waxa kaloo lagu eedeeyaa, si kastuu waaya-arag ugu yahay xaalada-ha dalka iyo xalku halka uu jiro, haddana xulashadiisa saraakiisha sare ee uu xalka u kaashado ayaa kaaf iyo kala dheeri ah. Xil iyo qof aan qaadi karin inaad dowladda madaweyne Xasan ku aragto la yaab maaha.

Haddii Xasan lagu timaamay xalliye, degane, aqoonle, waaya-aragle, kuwa hadda miiska u saaran ee gudaha iyo dibaddaba le, siduu u wajahay? Madaxweyne Xasan markii labaad ayaa madaxtooyada gacanta loo geliyey guggii bisha Maajo aheyd 16, 2022kii. Sooyaalka qalafsan ee 30kii gu ee na dhaafay Somaaliya martay, mid uga xog-ogaalaalsan ama waaya-aragsan madaxtooyada sooma marin. Dhacda kasta ee dalku maray, hubaal inuu goobjoog ahaa, hayeeshee, maareynta dowladnimada dal sokeeyahiisu qeybsan yahay ma sahlana.

Laba gu iyo waxoogaa ayaa afartii gu ee sharcigu u qoond-eeyey ka tagtay, waxase la odhan karaa judhiiba madaxweynuhu dhibane ayuu u noqday dhaliilo gees walba kaga imaanaya, oo ku aaddan sida u

maareeyo siyaasadda iyo dh-aqaalaha dalka. Maxaa ka runa ama beena, waa maqaal iyo maqam kale, ha'ahaatee, waxa horyaala tajriba hoggaamin-eed oo adag.

Waxa furan aagag dagaal-siyaasadeedyo qadhaadh oo curyaamin kara tallaabooyinka loo qaadayo dhinaca horumarinta dowladnimada. Aagagga ugu kulul, waxa ugu horreeya kuwa ka kacsan MOU-da iyo ka d/gobolyeedyada, sida uu u maareeyana waqtigaa sheegi doona.

MoU-da

MoU-da oo la saxiixay bilowgii guban 2024ka, maalin uun kadib, shirkii madaxweyne Xasan, Biixi iyo madaxweyne Geelle, Xasan waxa uu ka muujiyey fila-waa iyo wax aan looba fadhiyin, judhiibana waxa uu qaaday tallaabooyin taxana oo uu uga hortegaayo meel marinteeda.

Xasan oo dadka yaqaan yidhaahdaan "haddii degani ifka saaran tahay, Xasan waa kow" haddana isla dadkaa ayey fila-waa iyo anfariir ku noqotay, sida bey leeyihiin aan ka fiirsi iyo tala wadaag badan laheyn ee madaxweynuhu arrinka u wajahay iyo heshiisyada millatari ee degdegga loola saxiixay dhowr dowladood oo qaar haddii arrinku shan farood iyo calaacal gaadho, wax badan soo kordhineyn. Qaar kalaa le, mayee, qaadashada go'aama-

Sawir farriin cad diraya, cid la soo baxdase u baahan. Abiy-Biixi ka weyn arrintu!

daa degdeggaa, waa tallaabo beenineysa kuwa warinaayey in madaxweynuhu arrinka sii ogaa.

Sida uu u maareeyey, inay ugu liidato baa la qabaa, ta Turkigu hindisay ee xukuumadda oggoleysiyay in qarannimadii cadow soo jireena lagala qorqortamo. Dad baa qaba, in Turkigu arrinta ku degdegay, wax uu isagu aqbaleenna culeys ku saaro madaxda Somaalida. Turki marka hore bey leeyihiin muu Abiy soo oggoleysiiyo inuu fagaaro MoD-da uga noqdo, inta aan wadahalba lagu fekerin. In leysmari- waayey ayaa raja fii-cana, dowladda in lagu garab-joogsadana waajibineysa.

Xiriirka d/goboleedyada iyo

maamulka Hargeysa-

Madaxweyne Xasan, waxa laga raacay dhowr hindise-sharciy-eedyo qaar dhaafay gola-yaasha sharci-dejinta, qaarna weli la yaalaan oo doorashadii teendhada looga maarmaayo, xisbiya abuuraya, unkayana madaxweyne iyo ku-xigeenkiisa. Diidmada qayaxan ee mucaaradka, iyo ku dheganaanta teendhadu, maaha mid dana qarameed loogu adeegaayo, hore in loo socdo bey dantu ku jirtaa, xataa haddey ku qarsoon tahay mid gaar ku fulinteeda.

Shirkii ugu dambeeyey ee d/goboleedyada loo qabtay Oktoobar 27, 2024ka, waxa joogay saddax d/goboleedyo, iyadoo Axmed madoobi oo kii joogay,

kana baxay intaan wax la go'aamin ayaan ka soo qeybgeelin. Ahmed madoobe, oo wax ka saxiixay heshiisyada golayaasha maray ama la yaal, diidmadiisu waa mid salka ku heysa baa la qabaa, "mid aan isku ardaa nahay baa kulanka ka maqan".

D/goboleedyada laga lug bixi maayo inta uu maqan yahay sharciga federalka ee xadeyn lahaa awoodaha hadda simanta ah. Bartamihii Bishan, waxay xukuumaddu wasiirka kowaad u sameysay ku-xigeen labaad iyo wasiiru-dowlayaal badi-dood la siiyey dad ka soo jeeda hal d/goboleed. Tallaabadaasi, waa daaqad furantay, sida loo owdana adkaan doonto soo socotada.

Abbi, Biixi

Biixi iyo MoU-da

Madaxweyne, Sida uu qabay siyaasigii weynaa ee reer Faransiis (Kardinal Rijiliyo), dawladaha adduunku kagama helaan magac iyo sumcad in ay qabtaan waxa saxda ama xaqqa ah kaliya, waxa lagu abaal-mariyaa in ay yihiin kuwo awood u leh inay sameeyaan waxa lagama maarmaanka ah.

Doonista Itoobiya ee baddu, waa arrin muddo dheer soo jirtay; maalinbana heer taagnayd, ilaa hadda ay noqotay mid suurtagalnimadeeda dadka daneeyaa rajo ka qabaan. Loolan kasta oo dunida ka dhaca, cidda ku guulaysata, waa cidda hadba sida ugu fiican uga faa'i-

daysata fursadaha horyimaada iyo sida dhanka kale uu u dayaco fursadihiisa. Itoobiya, waxay u muuqataa mid si fiican arrintan ugu soo diyaar garawday, halka Somaaliya ay u muuqato dhidar onkod kiciyey.

Haddii jug siyaasadeed dhacdo, waxa fiican in si habboon looga falceliyo oo aan la galin xaalad wareer ah oo keeni karta in la heli waayo tubta ugu fiican ee loo falcelin karo.

Marka la eego dhaqdhaqaaqyadii madaxweynaha iyo hadallada isdaba-joogga ah, waxa la odhan karaa madaxweyne Xasan wali muu helin tubtii saxda ee uu Hargeysa u maareyn lahaa. Tubta Turkigana ku daroo.

Madaxweyne, si walaaltinnimada Soomaaliyeed ee aad ku baaqdo u xoogeysato, Soomaalilaan u bandhig wax ku dhow waxay Itoobiya miiska keentay (counteroffer). Dunida maantu waa mid aan tixgelin badan looga heyn sharciyo calami ah oo mar hore la giidhgiidhay. Sharci la xeerinaayo hadduu jiro (Gaza) gumaadka laga joojin lahaa. Madaxweyne, arrinta Waqooyi, waxa uu u baahan yahay inaad il gaara ku eegto, lana timaado qorshe siyaasadeed oo xalka soo dhoweyn kara, iyadoon midnimada la wiiqeyn.

WQ: Tifatiraha

OUR SERVICES

CONTACT US

 Giyaajo Business Center KM4,
Mogadishu-Somalia.

 +252 612 464 864
+252 637 555 597

 info@barakatakaful.com
www.Barakatakaful.com

TURKI WAX AANAD AQBASHEEN HA NAGU QALQAALIN

Ma garanaayo, sida Turkigu isugu qanciyeey inuu dal uu saaxib dhow la yahay dana badanna ku leeyahay, ugu bandhigo qarannimadaada gorgortan kala gal cadow hollinaaya inuu dhul kale Somaalida xorta ah ka goosto. Sidoo kale, ma garanaayo sida xukuumadda Somaaliya loogu qanciyeey inay hindisaa aqbasho, lana fariisato cadow weliba aanuu wadhadalku dhab ka aheyn. Sow dow maaheyn in Turkigu marka hore Abiy oggoleysiiyo inuu fagaare uga noqdo arrinka xasarada kiciyeey ee

MoU. Haa, waa run, turky saaxib dhow weynnu nahay, goor dunidu naga jeesatayna yidhi; maya, Somaaliya saaxib waqtiga adag garab jooga wey leedahay, waana Turki.

Socdaalkii madaxweyne Ordogaan ku yimid Xamar 19kii Agoosto, 2011kii, dhiig cusub buu ku shubay saaxibtimada labada dal iyo shacab. Somaaliya, waxay uga jawaabtay si ka qara weyn ta Ordogaan bilaabay oo waxa Turki gacanta loo geliyeey ilaha dhaqaalaha Somaalidu maanta ka hesho (dekadda, garoonka Muqdishu).

Wasiirrada Turki, Somaliya, Itoobiya

Waxa lagu siiyey heshiisyo aan fagaare lagu saxiixin, marinna hey'adaha dastuuriga ee qarankan, tuhunkuna yahay in Turkiga loogu sadburiyey. Sida ku cad warbixin-sannadeed 2023da ee uu hantid-howraha guud ee qaranku soo saaray, waxa la sheegay in labada sharikadooda ee maamula dekada iyo garoonka Xamar xataa diideen in hantidhowrka qaranku baaritaan saxa ka sameeyo dheef-qeybsiga soo xarooda, laamaha kale dowladdana weli tallaabo arrintaa ka qaadeen lama shaacin. Warbixinta oo dhameystiran halkan ka fur: <https://oag.gov.so/>

Alper Aktas- Safiirka Turkiga Somaliya

Saaxibtinnimo halkeedee, ka maarmi meyso in sidii cadow loo xisaabtamo, badqabka labada danood awgeed. Turki shacbiyad xad-dhaafa ayuu bulshada Somaaliyeed ku dhex leeyahay, bal, waxay u egtahay in shacbiyadda derbi loo riixaayo, dildilaacna yeelan doonto goor aan fogeyn. Turki maaha wax aanuu aqbaleen inuu madaxda Somaaliyeed culeys ku saaro, iyadoo laga faa'ideysanayo jilicsanaanta dowladnimo ee qarankani la ildaran yahay. Turki maaha ciddii laga fili lahaa inuu hoosaasiyo heshiisyo beenaad qarannimada Somaaliya lagu wiiqayo.

2.1. Dakhliga Heshiisyada Dheef-wadaagga ah US \$34,261,371.00 (Tixraac 2^{aad}, Bogga 34^{aad})

Dowladda Federaalka Soomaaliya ayaa labo heshiis oo dheef-wadaag ah (concession agreements) la gashay labo shirkadood oo caalami ah kuwaas oo kala ah: Favori LLC oo maamusha Garoonka Calamiga ah ee Aadan Cadde iyo Mogadishu Alport corp. Albayrak-Somalia oo maamusha Dekadda Xamar iyaga oo matalaya Dowladda Federaalka Soomaaliya.

Sida ku xusan tixraaca 2^{aad}, qabashada lacagaha caddaanka ah ee aan cashuurta ahayn ee ku jira qulqulka dakhliga iyo kharashaadka ee 31st December, 2023 ayaa muujinaya caddad dhan US \$104,859,949.00. Waxa ku jira haraagan wadar guud oo dhan US \$34,261,371.00 oo ah dakhliga ka soo xarooday qandaraasyada dheef-wadaagga ah (Mogadishu Alport corp. Albayrak-Somalia - US \$30,288,871.00 & Favori - US \$3,972,500.00). Intii lagu guda jiray baarista, waxa aan codsaday in maamulku uu ila wadaago warbixinnada maaliyadeed ee qandaraasle walba oo la baaray sida ku xusan heshiisyada dheef-wadaagga ah ee ay labadaas shirkadood kula jiraan DFS hase ahaatee, maamulku ilama wadaagin warbixinnada maaliyadeed ee la baaray si aan u caddeeyo saamiga ay leedahay DFS, sidaa darteed, wadarta lacagta la ururiyay oo dhan US \$34,261,371.00, taasina waxa ay horseedday in aan si madax-banaan u xaqiijin waayo lacag ahaan in cadadkaasi yahay mid si xaqsoor leh loo go'aamiyay.

Turki ha ogaado in bulshada dalkani indhaha ku heyso, sida uu u maareeyo wadhadallada MoU-da ee uu riixaayo iyo heshiisyada dhaqaale ee uu ugu dambeeyo midka saliidda iyo gaaska Turkigu uga baarayo xeebaha dalka. Madaxda Somaalida waa og yihiin qarannimo wax la dhaafsadaa inaaney jirin, Turkina aqbaleyn inaan dalkiisa u guurnno marka aan keenna weynno. Hakan (waa wasiirka dibadda ee Tukiye) farriinta shacbkani diraaayo waxa weeye, culeys ha nagu saarin go'aan dhaawacaya sharafka iyo qarannimada dalkan iyo dadkan aadka ugu heelan walaaal-innimada shacabka iyo dowladda Turki, safiir Alber Aktas-na isna waa u farriin.

WQ: Faarax D. Soomane

SHAARCIGA TACLIINTA SARE TALA KU-MAANAAN YEELAN!

Guddoomiyaha jaamacadda Banaadir, Prof. Biday

Waxbarashada Soomaaliya waxay soo martay heerar kala duwan. Waxaan qormadaan ku soo bandhigi doonnaa marxaladihii kala duwanaa ee waxabarashada dalku soo martay, iyadoo aan u kala qaadi doonno xilliyo kala duwan kuwaas oo kala ah:

- 1- Marxaladdii Isticmaarka ka hor.
- 2- Marxaladii Isticmaarka.
- 3- Xukuumadihii Rayidka.
- 4- Xukuumaddii Kacaanka.
- 5- Marxaladda Burburka.

1 - WAXBARASHADA SOOMAALIYA ISTICMAARKA KA HOR.

Tacliinta Diiniga

Marxaladdaan waxbarashada dalka ka jirtay waxay ahayd tacliinta diinta. Marka ardaygu gaaro xilliga uu wax karo ayaa markiiba la geyn jirey dugsi quraan si uu yaraantiisa u xifdiyo quraanka kariimka, barashada quraanka oo ah ilaa maanta ah mid ka jirta deegaannada

dalka oo dhan waa mid eebbe ku mannaystay bulshada soomaaliyeed ee muslimka ah, waana tilmaanta koowaad ee lagu garto dadka soomaaliyeed ah oo goobo caalamka islaamka ka mid ah looga yaqaann "Dadkii Quraanka".

Macallinka quraanka bulshada dhexdeeda wuxuu ku leeyahay ixtiraam iyo qaddarin gaar ah iyadoo goobaha miyiga loo xoola gooyo noloshiisana meel la saaro. Dhulka beeralaeyda

ahna waxaa loo diyaariyaa ci-idan beertiisa fala.waxaa jirta in marka hore oo macallinka ardayga loo dhiibayo waalidku uu u bandhigayo macallinka una muujinayo in ardaygaas uu la doonayo barashada quuraanka kuna oranayo: **“Macallinow lafta aniga ayaa leh hilibkana adiga”** oo macnaheedu yahay in macallinku canaanta waxbaridda aysan ka reebbanayn waana sida uu sharcigu qabo.

Barashada quraanka kariimka waxaa laga dhaxlay xikmado

fara badan oo ay ka mid tahay mid tilmaamaysa dhawr waxyaabood oo uu ku najixi karo ardaygu kuna baran karo quraanka si sahlan, waxayna xikmaddu leedahay (Quraan waxaa lagu bartaa haddii la helo Macallin qaari ah, Arday qaylo dheer iyo waalid wax quura). Tani macnaheedu waxa uu yahay in xilka macallinka saaran oo laga doonayo yahay inuu ardayga waxbaro, tan ardayga oo ah inuu dadaalo iyo midda waalidka oo ah inuu daryeelo ardayga iyo macallinka, waxaa kaloo laga dhadhansan karaa xik-

maddaan in loo baahan yahay inay isku xirmaan xiriir joogta ahna yeeshaan ardayga, macallinka iyo waalidkaba si loo xaqiijiyo hadafka ah waxbaridda dhallaanka.

Marka ardaygu dhammeeyo quraanka isla mar ahaantaana uu naqtiimo waxaa uu u xeraysan jirey xarumaha cilmiga diinta laga raacdo kuwaas oo u badnaa dhul xeebeedyada waxaana ka mid ahaa goobahaas Seylac, War sheekh, Marka iyo Banaadir. Waxaa kaloo ka mid ahaa xarumaha cilmiga caanka

W. waxbarashada, Faarax Cabdulqadir (3aad, bidig) iyo Dr Biday (2aad-midig)

ku ahaa Harar iyo Baardheere. Xarumahaan Cilmiga waxay soo saareen culumo fara badan oo ka qayb qaatay faafinta diinta islaamka.

1 - W A X B A R A S H A D A SOOMAALIYA XILLIGII ISTICMAARKA

Gumeystihii reer yurub ee qaybsaday dalka waxay billaabeen inay aasaasaan dugsiyo raacsan kaniisadaha kala madaahibta duwan oo ay wateen. Dugsiyadaan bulshada Soomaaliyeed kuma aysan degdegin iyadoo cuqdad inta badan ay ka qabto ayaa haddana waxaa jiray in dadka saboolka ah carruurtooda iyo kuwa aan dadka lahayna ay dugsiyadaas hoy u noqdeen.

Waxbarashada xilligaan ma ahayn mid tayeysan, ujeeddada gumeystuhuna waxay ahayd oo keliya inuu soo saaro kuwo isaga u adeega, aqoonta uu barayna aysan dhaafsiisnayn Turjubaannimo, Karraaninimo, Cunto karin, Waardiye, Nadiifiye iwm.

Xornimada ka hor waxaa kaloo jirey dadaallo gaar ah oo ay sameeyeen aqoonyahanno soomaaliyeed oo dibadda wax ku soo bartay isla mar ahaantaana ahaa aabbayaashii waxbarshada casriga ah kuwaas oo kala ahaa Max'uud Axmed Cali oo waqooyiga dalka ku baahiyey tacliinta casriga iyo Macallin Jaamac Bilaal oo kaalin mug leh ka soo qaatay dhidib u tagidda tacliinta casriga ee koo-

furta dalka. Waxaa kaloo xusid mudan xilligaan inay kaalin firfircoon ay lahaayeen bicsadii Azhar oo markii ugu horreeyey dalka soo gaartay sanadkii 1952kii isla mar ahaantaana Machadkii ugu horreeyey ka furay Muqdisho sanadkii 1959kii, sidoo kale ayey dhiggiisa ka fureen Burco 1960kii.

2 - W A X B A R A S H A D A SOOMAALIYA XILLIGII KUKUUMADAHAY RAYIDKA

Xornimada ka dib waxaa jiray dugsiyo ay dawladdu maamusho oo ay ka mid yihiin (Scoula Media) oo ku yaallay Muqdisho sidoo kale ayey jireen Machadka Daraasaadka Islaamka, Machadka Macallimiinta iyo dugsiyo farsamo oo lagu baran jirey Ganacsiga, Wershadaha iyo Culuunta Badda.

Xilligaan dugsiyada sare ee Jamhuuriyadda ka jiray waxaa lagu qiyaasay ilaa 25 dugsi oo luuqadaha wax lagu bartana ahaayeen Ingiriis, Talyaani iyo Carabi, ma aysan jirin Jaamacad dalka oo dhan sidaas darteed ayey ardayda soomaaliyeed dibadda waxbarasho u aadi jireen. Sanad dugsiyeedkii 1962/63 ardayda soomaaliyeed ee dalka dibaddiisa wax ku baranayey waxay gaarayeen 1500 oo arday, intooda badanna waxay ku sugnaayeen dalalka Masar, Talyaaniga iyo Ruushka. Tani markii dambe waxaa laga dhaxlay kala duwanaansho dhanka aqoonta iyo dhaqanka

ah, waxayna ka dhex muuqatay xisbigii leegada oo markaas talada dalka hayey.

WAXBARASHADA SOOMAALIYA XILLIGII KACAANKA.

Markii ciidamadu la wareegeen talada dalka 1969kii waxaa isbeddel ku dhacay nidaamkii tacliinta ee dalka maadaama mabaadi' cusub oo dalku ku dhaqmayo lagu dhawaaqay. Xilligaan tallaabta uu kacaanku u qaaday dhanka tacliinta waxaan u kala qaadanaaynaa mid uu ku ammaanaa meelaha qarkood halka lagu dhaliilayo meelaha qaar.

B- Dhanka Ammaanta:

- 1- Baahinta tirada dugsiyada gobollada iyo degmooyinka dalka. Marxaladdaan waxaa dalka oo dhan la gaarsiiyey dugsiyada aas-aasiga, si isla mar qura gobollada iyo degmooyinka oo idili isula jaanqadaan oo tacliin midaysan loo helo.
- 2- Qoridda afka soomaaliga wuxuu mideeyey manhajka waxbarashada marxaladaha aasaasiga ee dalka oo dhan.
- 3- Waxbarashada xilligaas jirtay oo ahayd lacag la'aan waxay suuragelisay inay waxbarashada u sinnaadaan qaybaha bulshada hodan iyo saboolba.
- 4- Soomaaliyeynta manhajka

waxbarashada ee marxa-ladda aasaasiga ah wuxuu sahlay waxyaabo fara badan oo dahsoonaa iyo in la isu soo dhaweeyo kala duwanaanshihii luuqadaha waxbarashada.

- 5- Ballaarintii Jaamacadda Ummadda Soomaaliyeed (JUS) oo soo saartay aqoonyahanno badan oo kala takhasusyo duwan isla mar ahaantaana dalka iyo dadka soomaaliyeed wax taray.
- 6- La dagaallanka jahliga. Waxaana tusaale wanaagsan ugu filan Ololihii Horumarinta Reer Miyiga ee lagu cirib tirayey jahliga oo uu ugu horreeyo wax qoris iyo aqrin la'aanta, taas oo ciribteeda la mahdiyey.

T- Dhanka Dhaliisha:

- 1- Tacliinta oo ku soo koobatay gacanta Dawladda.
- 2- Faafidda laaluushka, qaraabo kiilka iyo kooxaysiga oo nidaamka waxbarasho xilliyadii cimriga kacaanka ugu dambaysay ku batay.
- 3- Fasaadka akhlaaqeed oo ka muuqanayey hay'adaha waxbarashada ee dalka.
- 4- Dhoofka aqoonyahannadu dalka uga hayaamayeen.
- 5- Daryeel la'aanta Macallinka soomaaliyeed.
- 6- Dabbaqidada Nidaamka waxbarasho ee Markisam-

ka.

- 7- Soo saaridda go'aankii shaqada qaranka ee labada sano, taas oo dhalisay in ardayga maskaxdiisa ka mayranto wixii uu soo bartay.

WAXBARASHADA SOOMAA-LIYA BURBURKA KA DIB

Sida ay u jirtay xilliyadii hore dhaliil iyo ammaan nidaamyadii waxbarasho ee xilligaan ka horreeyey ayuu nidaamka waxbarasho ee hadda jira uu leeyahay dhan san iyo mid u baahan in la saxo.

B- Dhanka Ammaanta:

- 1- Hay'adaha gaarka loo leeyahay oo gacanta ku hayo waxbarashada dalka.
- 2- Tartan wanaagsan oo u dhaxeeya hay'adaha waxbarashada gacanta ku hayo si loo helo waxbarasho tayeyan.
- 3- Kororka jaamacadaha gaarka loo leeyahay.
- 4- Deeqaha waxbarashada dibadda ee ardayda soomaaliyeed oo aad uga badan xilliyadii hore.
- 5- Wacyiga diiniga ee ardayda maanta oo aad uga sarreeya kuwii hore.

T- Dhanka Dhaliisha:

- 1- Burburka baahsan ee soo gaaray hay'adihii waxbarashada sida Wasaaraddii Waxbarashada iyo midii Ta-

cliinta Sare.

- 2- Maqnaanshaha kaalintii xukuumadda ee ku aaddanaa kormeerka hay'adaha waxbarashada.
- 3- Macallimiinta tababaran oo aad u yar.
- 4- Kala duwanaanshaha dhinaca manaahijta dugsiyada shaqeeya.
- 5- Waddaniyadda iyo aqoonta bii'ada uu ardaygu ku dhex nool yahay oo aad ugu yar ardayda maanta.

Doodaha Jaamacadaha

Dooda jaamacadaha dalka iyo wasaaradda waxbarashada kuma qotonto shuruuc iyo wadashaqeyn, mana jirto sabab ay jaamacaduhu u diidaadaan nidaam iyo kala dambeyn iyo dowladnimo, balse xaaladdan waxaa sal u ah dano is diidan ama (Conflict of interest).

- Ka warrama haddii milkiile bangi laga dhigo, gudoomiyaha bangiga dhexe, ama milkiile shirkad Isgaarsiinta laga dhigo wasiirka Isgaarsiinta, shuruucdii lagu dhaqi lahaana uu isaga sameeyo, fursadihii iyo xogtii dowladana uu isaga haayo. Xaaladda waxbarashada maanta heysata waa taas oo kale.
- Bahda waxbarashada waa dad ay aqoon celiso oo waxbadan ka xishooda.

Laba sano oo la soo dhaafay waxaan u dulqaadanay oo ah in awoodda dowladda loo isticmaalayay in lagu dumiyo hay'adaha waxbarashada ee waddanka waxay ka badan yihiin wixii aan u dulqaadanay 30 kii sano ee burburka.

- Dowlad la'aan, hoggaamiye kooxeed, maxkamado, dowlado KMG intaba waxbarashada waa socotay, marna wax siyaasad ah kuma milmin, maanta waxaa la soo dhexgeliyey siyaasad maanta oo ay dowladi jirto in la dumiyo oo jaamacdo dalka u soo shaqeeyey tan iyo burburkii dalkeenna ku habsaday, in kuwo masuuliyiin dowladeed leeyihiin kaliya la soo reebo waa nasiib darro. Waana u jeeddada loo socdo
- Dowladaha iyo awoodda siyaasadda waa meerto oo ma aha wax joogta ah, sidaas

dartheed ayey bahda waxbarashadu u doorbidaan inaysan ku milmin siyaasadaha isdiidan, si aysan u saameynin mustaqbalka dhalinta Soomaaliyeed ee aan wax bareyno. 12 sano oo school ah 4-6 sano oo jaamacad ah ayey tahay inaan hubino si uusan u dayacmin mustaqbalka carruurta. Marka howlaha ay mas'uuliyiinta huwan magaca dowladnimoo uu ku kacaayo ee ah ka faa'ideysashada awoodda dowladda isagoo ugu daneynayo shirkado uu wax ka leeyahay waxay barri saameyneysaa hay'adahaas laftooda, taasoo halis gelineyso kumannaan carruur ah oo ah hadda wax ka barta hay'adahaas. Sharciga na la kama tala gelin.

Waxa diyaariyey:

Prof. Maxamed Maxamuud Xasan (Biday)

ASU/105/2024

Date: 30/09/2024

Mawjifka Midowga Jaamacadaha Soomaaliyeed ee Ku Aadan Hindise Sharciyeedka Tacliinta Sare ee Baarlamaanka Horyaala

Arrimaha aasaasiga ah ee Midowga Jaamacadaha Soomaaliyeed ay ku doodayaan waxaa ka mid ah:

- 1) Madax bannaanida Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare:**
Guddiga waa in uu noqdaa mid madax bannaan oo dastuuri ah. Inta arrintaas laga sameynayo, guddiga waa in uu noqdaa mid shaqooyinkiiisa caadiga ah u gudan karo si madax bannaan. Sida ruqsad bixinta iyo kala noqoshada Jaamacadaha, diyaarinta xeernidaamiyayaasha iyo xeer hoosaadyada khuseeya shaqada guddiga.

Sida ku cad meelo badan oo ka mid ah hindise sharciyeedka tacliinta sare ee ay Wasaaraddu u gudbisay Baarlamaanka guddiga malaha madax bannaani guud iyo madax bannaani shaqo mid koodna, sida ku cad (Qodobada 4aad, 10aad, 12aad, 20aad iyo 21aad ee Hindise Sharciyeedka Tacliinta Sare)
- 2) Kala cadaynta shaqooyinka Agaasinka Tacliinta Sare iyo Guddiga Qaran ee Tacliinta Sare:**
Si looga fogaado isqabqabsi, Guddigana u shaqaadisu u qabsado si hufan, waxaa waajib ah, in si cad loo kala sooco shaqooyinka agaasinka tacliinta sare iyo guddiga qaran ee tacliinta sare.

Sida ku qoran hindise sharciyeedka tacliinta sare ee ay wasaaraddu u gudbisay Baarlamaanka Soomaaliya shaqooyinka labada hay'adood way isku milan yihiin, sida ku cad (Qodobada 7aad iyo 19aad ee Hindise Sharciyeedka Tacliinta Sare)
- 3) Matalaada iyo Magacaabista Xubnaha Guddiga:**
Si loo helo guddi qaran oo lawada ogol yahay, shaqaadiisana u gudan kara si hufan, waa in bahda tacliinta sare ee dalka ay helaan mudnaan iyo mataalad gaar ah oo la xariirta dhismaha guddiga, madaama bahda tacliinta sare dalka ay laf-dhabar u yihiin hormarinta tacliinta sare ee dalka, aqoonteedii iyo khibradeediina ay leeyihiin.
Hadaba, waxaan soo jeedinaynaa in xubnaha guddiga qaran ee tacliinta sare ay si siman oga kala yimaadaan soona magacaawdaan saamileysa kala duwan ee kala ah:

- a) Wasaaradda Waxbarashada Hiddaha ayio Tacliinta Sare
- b) Midowga Jaamacadaha Soomaaliyeed
- c) Bulshada Rayidka ah

Hindise sharciyaadka dhexdiisa laguma cadeynin qoondada bahda tacliinta sare iyo xitaa jihooyinka kale ee ay ka kala imaanayaan xubnaha guddiga, (Qodobka 9aad) balse hindise sharciyeedka waxaa lagu xusay in wasirku uu soo xuli doono xubnaha gudiiga, arintaasi oo ah mid ka hor imaanaysa in gudiiga uu noqdo guddi qaran oo loo dhanayhay.

4) Ilaalinta Mabaadi'da Cadaalada Bulshada iyo ka Hortagidda in lagu tagrifalo hantida Qaran:

Maadaama hantidda dowlada ay tahay hanti bulshada Soomaaliyeed wada leedahay, markii ay dowladu ay rabto in ay furti farac kamid ah Jaamacadda ummadda Soomaaliyeed ama Jaamacad dowladeed oo cusub, qaraarka arrintaasi lagu ogolaansayo waa in uu noqdaa xeer baarlamaan si loo ilaaliyo cadaalada bulshada, loona xaqiijiyo baahida dhabta ah ee xiligaasi loo qabo tacliin sare.

Hindise sharciyeedka waxaa ku cad in uu wasirku leeyahay awood lagu furi karo jaamacad dowladeed, taasi oo keeni karta in lagu tagrifalo hantida qaran ama loo isticmaalo arimo siyaasadeed (Qodobka 23aad)

5) Xaqiijinta sharci ahaansha jiritaanka Midowga/Ururka Jaamacadaha Soomaaliyeed:

Si marwaliba loo xaqiijiyo iskaashiga, u qareemida iyo ilaalinta xaquuqda hay'adaha tacliinta sare / Jaamacadaha ee dalka, waxaa lagama maarmaan ah in sharciga tacliinta sare ee dalka lagu cadeeyo jiritaanka Midowga Jaamacadaha Soomaaliyeed, si loo dhiirgeliyo hormarka, madax bannaanida iyo xuriyada tacliinta sare ee dalka.

Hindise sharciyeedka tacliinta sare ee hadda horyaala Baarlamaanka laguma xusin in Jaamacadaha dalka ay yeestaap/yeelan karaan Midow/Urur ka shaqeeya ama u qareema danaha jaamacadaha, taasina waxay muujinaysaa dhiirgelin la'aanta iskaashiga hayadaha tacliinta sare ee dalka.

Md. Cumar Cabdullahi Maxamed
Agaasimaha Midowga Jaamacadaha Soomaaliyeed

Maaha mid u xidhan wiilasha, bal waa loo siman yahay!

Eng. Sucaad Jamac Cabdullaahi iyo Eng. Caasha Cali Mo'calim waa laba gabdhood oo ka qallin jebiyey jaamacadaha dalka, kuna xeldheeraaday cilmiga handasada iyo dhismaha, waqtiyadii hore ahaan jidhay garoon aan wiilashada lagula tartamin. Wallow weli ay wiilashu dhinac tirade kaga horreyaan gabdhaha, haddana tirade gabdhaha ee isu diiwaan geliya cilmigan aad bey guyaalkan dambe u kordheysaan.

Eng Sucaad ayaa le "dambe cilmigani ma ahaanayo mid idii gooniya wiilalow ee tartan diyaar u ahaada". Sidoo kale, Eng. Caasha Cali Mo'allim oo iyana la hadashay Majallada Warsan waxay sheegtay in markii ay isu diiwaan gelineysay kulliyada handasada iyo dhismaha waalidka iyo saaxibadu waxay lahaayeen "kolba dhex baad uga tegi doontaaye maad culuunta fudud ee gabdhaha loogu tala galay doonato, markaan qalin-jebiyeyna waa la rumeysan waayey, ileyn dadkeennu waxay iska aamineen in gabdhaha looguba talagelin shaqooyinka adag iyo inaaney la socon qalabka casrigaa ee howl walba sahla".

Wiilalow Sucaad iyo Caasha waxay dirayaan fariintan:

"Dambe ma ahaan doonto mihnnad wiilsha u gaara, waana loo tartami doonaa lamaha cilmi oo dhan".

Eng. Suad Jama A co-founder of the Society of Somali Women Engineers (SSWE) holds a master's degree in Transportation Engineering from Gazi University, Turkey, and a bachelor's degree in civil engineering. Currently, she serves as the Chief Engineering Officer at Hadiid Industries Group in Mogadishu. Also, A 2023 MILEAD Fellow for Africa's Most Exceptional Young Women Leaders.

Engineer Aisha Ali Moalim is the co-founder and CEO of Bilan Home Service Construction Company and serves as the Mogadishu Regional Director for the Society of Somali Women Engineers (SSWE). I hold a Bachelor's degree in Civil Engineering from Hormuud University and a Master's in Public Administration from Alpha University and am currently advancing my studies in Architecture and Civil Engineering through Harvard via Alpha Academy. As a facilitator for the U.S. Embassy in Mogadishu through Irise Hub, I am dedicated to empowering young women to pursue careers in engineering and technical fields and hope to begin lecturing at Hormuud University soon.

LET'S GET CLOSER

Phone

+252 770975408

Address

Aaran Plaza, Taleex
Makkah Almukarramah Av 3

Social Media

   @SomaliWomenEngineers

 @SSWE_

ABOUT US

At the Society of Somali Women Engineers (SSWE), we are dedicated to empowering Somali women in engineering and technology fields. Founded with the vision of creating a supportive and inclusive community, SSWE strives to provide educational opportunities, mentorship programs, professional resources, and research initiatives to help Somali women thrive in the world of STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics). With a focus on fostering innovation, leadership, and gender equality, SSWE aims to be a catalyst for positive change in both local communities and the broader engineering industry.

EMPOWERING THROUGH TECHNOLOGY AND INNOVATION

JOIN US IN BUILDING A BRIGHTER FUTURE TOGETHER

MISSION

Our mission at SSWE is to empower Somali women in engineering and technology through education, mentorship, community engagement, and research. By providing access to resources, opportunities, and support networks, we aim to equip Somali women with the skills, confidence, and connections they need to succeed in their careers, make meaningful contributions to society, and advance knowledge in their respective fields. We are committed to promoting diversity, equity, and inclusion in STEM fields and inspiring the next generation of female engineers and leaders.

VISION

At SSWE, we envision a future where Somali women are leading contributors and decision-makers in engineering and technology, driving innovation, shaping the future of their communities, and contributing to global advancements through research. We aspire to create a world where all women have equal opportunities to pursue their passions and achieve their full potential in STEM fields, regardless of background or circumstances. Through our collective efforts, we strive to build a more diverse, equitable, and inclusive engineering industry that reflects the richness of our global community and addresses pressing societal challenges through impactful research.

WHAT WE DO

Empowerment Programs: We provide scholarships, workshops, and resources to support Somali women in engineering and technology careers.

Consulting Services: Providing expertise in engineering disciplines, project management, and innovative solutions.

Research: Conducting research in engineering and technology, contributing to advancements in the field.

Mentorship: Pairing aspiring engineers with experienced professionals for guidance and career development.

Advocacy: Championing gender diversity and equality in STEM, raising awareness and promoting opportunities.

Skill Development: Offering workshops, training, and leadership programs to empower women to excel in their fields.

Career Support: Offering consulting services to assist engineers in navigating career paths and achieving professional goals.

Internship Opportunities: Connecting students with internships in professional sectors for hands-on experience.

Community Engagement: Organizing events and seminars to connect women engineers with industry leaders and peers.

GET INVOLVED

There are many ways you can get involved with SSWE:

- **Volunteer:** Contribute your time and expertise by volunteering for events, workshops, or mentorship programs.

- **Become a Member:** If you are a Somali Women Engineer Join SSWE as a member to access exclusive resources, networking opportunities, and member-only events.

- **Support Us:** Help us further our initiatives by supporting SSWE through donations or sponsorships.

Looking to update a single room or completely remodel your home or office?

If you have plan to update a single room or completely remodel your home, our team is dedicated to assisting you in achieving your renovation goals.

Home Repair Services

We work
24h/week

Contact us today to get started!
0616978307
0615097482

How Our Team Works?

More Information

info@bilan.so

www.bilan.so

Transforming Your House Into A Dream House

Bilan Home Repair Services

Aran Plasa Tower, Next to hayatmarket

www.bilan.so

About Us

At Bilan Home Repair Service, we are committed to transforming houses into dream homes. With over a decade of experience, we specialize in a wide range of home improvement services, including carpentry, plumbing, electrical work, painting, and more.

Our mission is to deliver exceptional craftsmanship, personalized solutions, and competitive pricing to meet your specific needs and budget. We value open communication, ensuring that your vision guides every step of the process.

Why Choose Us?

- ★ Quality Workwoman
- ★ Customization
- ★ Competitive Pricing
- ★ Expertise
- ★ Communication
- ★ Timely Completion

Our Services

1 **Kitchen and Bathroom Renovations**

We can help transform your outdated kitchen or bathroom into a modern, functional space that meets your specific needs and preferences.

2 **fixing Plumbing & Electrical**

"Need plumbing and electrical service? Our expert team ensures efficient and safe solutions for your home's essential systems. Trust us for reliable repairs and installations!"

3 **Flooring & Tiling Installation**

We offer a range of flooring installation services, including hardwood, tile, laminate, and carpet, to help update the look and feel of

4 **Painting**

We can help transform your outdated kitchen or bathroom into a modern, functional space that meets your specific needs and preferences.

5 **Waterproof and Siding**

We offer waterproof installation services to helps to protect the underlying materials, such as or concrete, from water damage, leakage, and structural deterioration.

6 **Fixing W.machine & refrigerator**

"Facing appliance issues? Count on us for top-notch washing machine and refrigerator service. Quick, skilled, and affordable solutions for your convenience!"

Muxuu Imaaraadku Ka Rabaa Geeska Afrika

Cid dhigahan aqrisay Somaalida ma ku jidhaa? Waa dhigane u baahan in dadka geeska Afrika baalashiisa rogrogaan.

Wax ku dhow dhawr iyo tobankii sannadood ee u dambeeyay waxa aad u kordhaysay saameynta iyo galaangalka uu Imaaraadku ku yeelanayay Geeska Afrika. Si aynnu arrintan u fahanno waa in aynnu milicsi kooban dib ugu sameynaa dawladda Imaaraadka, gobollada ay dhacdo, dhacdooyinka ka taagan, xiisada ka jira iyo maslaxadaha ay ilaashanayso ee ay u taagantahay, si gaar ahna kuwa ka khuseeya gobolkan Geeska Afrika ee aadka u xiisadaha badan.

Imaaraadku waa mid ka mid ah dawladihii Khaliijka Carabta

ee qaatay xorriyadda 1971kii. Ingiriisku sagaal Sheektooyo (Sheikhdoms) oo uu heshiis kula jirey ayaa uu dhammaadkii lixdannadii bilaabay in uu xorriyad siiyo, in kasta oo ay cabsi shisheeye dareemayeen sida liraan oo ay rabeen in uu la sii joog Ingiriisku, haddana ma ay suurogalin. Waxa ay bilaabeen in ay isbahaysi federayshan Carbeed ah sameystaan iyaga oo sagaal imaaradood ah, se waxa ay arrintaasi dhicisowday markii Qadar iyo Baxrayn goonni isu taageen. Kadibna wixii soo hadhay oo toddoba ah; Fujayra, Abu Dubai, Shar-

ja, Um Al-Quwayn, Dubai iyo Raas Al-Khayma ayaa isu tagey oo aasaasay dawladda Isutaggaga Imaaraadka Carabta (United Arab Emirates).

Imaaraadku waa waddan dhaca Bariga Dhexe (Aasiya Galbeed) oo xuduud la leh Gacanka Beershiya iyo Gacanka Cummaan una dhexeysa waddanka Cummaan iyo Sucuudi Carabiya. Waxa uu dhacaa marinka aadka istiraatiijigga u ah ee saliidda adduunku mar to waa Haramuus e (Strait of Hormuz). Waa waddan sida oo kale dhaca marinka taariikhiga ah Silk Road (marin-ganacsiy-

Berbera port - Howl badan kama socoto

eedka Yurub-Aasiya – Eurasian trade route) ee soo bilaabmay qarnigii labaad ee Nebi Ciise ka hor illaa badhtamihii qarnigii shan iyo tobnaad, kaas oo isku xidha dunida Barigee-da iyo Galbeedkeeda, marinkiisa badeed (Maritime route) oo soo gaadha marinka Haramuus, jasiirad-u-ekaha Carbeed, Indiyaanka, Gacanka Beershiyaanka illaa Mombaasa iyo Geeska Afrika.

Waa waddanka labaad/saddexaad ee ugu dhaqaalaha weyn Bariga Dhexe oo leh GDP lagu qiyaaso \$500 bilyan (2021-23). Waxa uu aad ugu tiirsanyahay batroolka iyo gaasta dabiiciga ah, wax ka badan 77% iyo 80% dhaqaalihiiisu waxa uu ku tiirsanyahay dhoofinta saliidda qaydhiin (2008/2011). In kasta oo ay beryahan dambe bilaabeen kala duwidda dhaqaalaha (Economic diversification) sida; dalxiiska iyo ilo kale, ayna hormuud ka noqdeen dhaqdhaqaaqyada isbeddelka cimilada, iwm. Waxa ay horraantii siddeetannadii bilaabeen kacdoon dhaqaale iyo horumarinta dekedaha. Waxa ay xilligaas

dhiseen dekedda Rashiid iyo aagga dhaqaalaha xorta ah ee Jabal Cali (Jebel Ali Free Economic Zone), iyo sida oo kale gegida dayuuraha caalamiga ah ee Dubai, kuwaas oo markii dambe fure caalami ah u noqday maraakiib-ku-xidhashada, gaadiidka iyo loojistikada, sida shirkadda Dubai Port World (DP World), diyaaradda Emirates iyo Dubai National Air Travel Agency (DNATA).

Imaaraadku waxa uu leeyahay wax ku dhow laba iyo toban dekedood oo aad u horumarisan, si weyn loo qodey, loo casriyeeyay, caalamkana kaga jira

kaalin muhiima dhanka isku-socodka dhaqaale iyo gaadiidba. Waxa ugu horreysa dekedda Jabal Cali oo Dubai ku taal oo la dhisay dhammaadkii toddobaatannadii, waana ta sagaalaad ee ugu mashquulka badan caalamka, mar kalena waa ta ugu weyn uguna mashquulka badan Bariga Dhexe oo dhan.

Waxa kale oo uu Imaaraadku bilaabay laba hal-abuur oo dhankiisa horumarka dhaqaalaha iyo la macaamilka caalamka kaalin weyn ka qaatay, midi waa xarunta maaliyadda caalamiga ah ee Dubai (Dubai International Finance Center) iyo suuqa caalamiga ah ee Abu Dhabi (Abu Dhabi Global Market); iyo sida oo kale dhismaha aagga xorta ah ee dhaqaalaha (Free economic zones) oo fara badan kuwaas oo bixiya adeegyo kala duwan oo ka madaxbannaan sharciyada gudaha dalka lagu dhaqo (Mainland jurisdiction) oo dhammaantood ka qeyb noqday soo jiidashada maalgelino

Kismaayo Port - Iyana u cadilan DPW

Ka yimid Bogga 23

caalami ah oo dibadeed oo kor u qaaday korriinkiisa dhaqaale iyo saameytiisaba. Imaaraadku waa waddanka muhiimaddaas dhuleed iyo juquraafi leh oo ay u raacday horumar iyo dhaqaale baaxad leh. Haddaba sidee nimcadan qaab kale loogu isticmaali karaa, loona ilaalin karaa waa halka ay ka dhalanayso wayddiinta kore ka warcelinteedu.

Maslaxadaha Qaran ee Imaaraadka

Guud ahaan waddamadu waxa ay leeyihiin maslaxado qaran (National interests) oo ay u mudantahay 'primary interests – maslaxadaha aasaasiga ah', kuwaas oo khuseeya ilaalinta jiritaanka dawladda, dhaqan-dhaqaalaheeda iyo ahaanshaheeda. Waana salka hoose ee maslaxadaha kalena lagu dul dhiso. Imaaraadka waxa maslaxad qaran oo aasaasiya u ah ilaalinta dawladda iyo awoodaheeda, dawladduna waa nidaamkan/rajiimka hadda dhisan ee Sheekh-tooyada ah oo laga ilaaliyo in isbeddel ku dhaco, jamhuuriyad ah ama Islaami ah, waa halkan meesha ay salka ku hayso in liraan aad looga taxaddiro oo lala colloobay maddaama ay faafiso kacdoonno boqortooyooyinka lagu tuuro, gaar ahaan kuwa Khaliijka Carabta iyo sida oo kale la saaxiibidda Maraykanka iyo Galbeedka.

Dhan kale, Imaaraadku maadd-

aama uu noqday horyaalka loojistikada iyo adeegyada marinnada badeed ee dunida waxa uu maslaxaddiisa ku saleeyay in uu dammaanad qaado isku socod ka soo bilowda marinka Haramuus ee Gacanka Beershiya illaa marinka Baabul Mandab ee Gacanka Cadmeed illaa Baddacas.

Goobahani sida oo kale waa marinbiyoodyo aad u yar baaxad ahaan oo ay cidhifyada dhulalku soo gaadhaan (Chokepoints) oo si fudud loo xannibi karo, ayna daruuri tahay in bedqabkooda loo sugo si buuxda. Markaa waxa ay u noqotay in uu muhiimad iyo mudnaan istiraatiijiyadeed ka dhigto sugista amniga goobahan ku yaalla Baddacas, Gacanka Cadmeed iyo Gacanka Beershiya oo uu xataa isku dayo raadinta waddamo isaga la jaal ah (like-minded governments).

Bosaso port - waa cadilan

Waxa intaa raacday in adeegyada iyo ganacsiga uu Imaaraadku hormuudka ka yahay ay Geeska iyo Bariga Afrikaana u noqdeen albaabkii uu ka geli lahaa Afrikada weyn, uguna soo xigay dhinkiisa. Markaa waa uu ku qasbanyahay in uu mudnaan weyn siiyo marka dhinacyo badan laga eego gobolka.

Isbeddelka Siyaasadda Dibadda

Waddamadu marka ay awood ahaan yaryihiin ama ay cusub yihiin waxa ay isku dayaan in ay raadsadaan dawlado waaweyn oo ay isku ilaaliyaan (Survival) ama ay hoosjoogaan si ay danahooda uga gaadhaan, sidaa darteed Imaaraadku kolkii uu tabaryaraa waxa uu aad ugu xidhmay oo la saaxiibay dhanka Galbeedka iyo Maraykanka, isaga oo heshiisyo iskaashi millatari ah la yeeshay, hub iyo tababar millaterina aad uga helay, isaga oo badankana qeyb ka noqday hawlgallo fara badan sida; kii UNISOM Soomaaliya 1993kii, hawlgalkii Maraykanka ee Kosovo, kii Miino-saaristii Lubnaan, faragelintii Afgaanistaan iyo Ciraaq ee 2001/2003, iqq.

Gu'gii Carabta

2011kii iyo xilliyadii ka dambeeyay ee uu bilowday Gu'gii Carabtu waxa uu Imaaraadku u arkay bilowga isbeddel ku socda mandaqadda siiba bulshooyinka Carabta ee uu ka midka yahay ayna tahay in uu wax ka beddelo adduun'araggiisa dibadeed, taas oo halis badan ay uga muuqatay dawladaha badan ee la riday ee qararkood ay dhacaan Baddacas oo isaga muhiim u ahayd ganacsigiisa. Mar kalena dawladaha qaar sida Masar oo ay doorashadii ku guulaysteen ururka Ikhwaanul Muslimiinku oo Imaaraadku u arko in uu halis ku yahay jiritaankiisa dawladdimo (Existential threat), dabcan waa nidaamka boqortooyada e, maaddama uu kacdoon Islaami ah ku keeni karo gudaha Imaaraadka. Halka dhanka Qadar oo loollan adag kala dhexeeyana ay taageerto ururkan oo xidhiidh wacanna ka dhexeeyo. Waa markan xilliga uu Imaaraadku bilaabay in uu ka fekeru wax dhaafsiisan xuduudaha dhow ee ku haraareysan, iskuna dayo in uu saameyntiisa ballaadhiyo dhanka Geeska iyo Afrikada kale. Waxa ay qaateen fikrad odhanaysa nabad ma ahaan kartid haddii jaarkaagu dagaal ku jiro, ama si kale haddi loo dhigo xiisado halis kugu noqon kara ay ka taaganyihiin. Waana macruuf dhanka xidhiidh caalamiga ah in xasillooni-da mandaqadda aad dhacdo iyo xiisadaheeduba ay saameyn

weyn kugu leeyihiin, sida haddii ay diktaatorro xasilloon yihiin oo ah ta uu Imaaraadku had iyo jeeraale raadiyo (Authoritarian stability) ama haddii mushkilado ka qarxaan in aad jilayaasha qaar xukunto, iwm.

Siyaasad Faragelineed

Isaga oo Imaaraadku hore qeyb uga ahaa faragelino ay xulafooyin hore lahaayeen, haddana xilligan isbeddelka, Imaaraadku isaga ayaa ka dhigtay faregelinta mid ka mid ah qalabyada siyaasaddiisa dibadeed (Foreign policy tools). Imaaraadku waxa uu qaatay siyaasad faragelin dibadeed ku saleysan (Interventionist foreign policy) oo ay u horreysay isaga oo qeyb ka ahaa faragelintii Maraykanka ee Liibiya 2011kii, faragelintii Maraykanka ee Suuriya ee 2014kii, faragelintii Ruushka ee Suuriya ee 2015kii iyo tan hadda socota ee xulafada Sucuudigu faragelisay Yaman ee 2015kii.

Mar kale Imaaraadku waxa uu aad u farageliyay oo taageero muuqa-

MBZ waxa uu burburiyey Yemen

ta oo ballaadhan siiyay Jeneraal Xaftar xilligii dagaalkii labaad ee sokeeye ee Liibiya uu qarxay 2014kii. Sida oo kale waxa uu taageere dhaqaale, wadashaqeyn iyo tababarba siinayay jabhadihii kala duwan oo Suuriya ka dagaallamayay sida jabhaddii koonfurta (Southern Front – Jabhatul Junuubiya), xooggaga dimuqraadiga Suuriya oo Kurdi ah (Syrian Democratic Forces) iyo sida oo kale dhaqdhaqaaqa berri ee Suuriya (Syria's Tomorrow Movement). Sida oo kale, xukuumaddii ka dhalatay Gu'gii Carabta ee loo doortay Maxamed Mursi 2012kii, waxa ay Imaaraadku ka jareen taageeradii maaddiga ahayd ee ay Masar siin jireen ka hor kacdoonka, laakiin waxa ay durbadiiba soo celiyeen markii uu Cabdel-Fatax Al-Siisi inqilaabay

Ka yimid Bogga 25

xukuumaddii la doortay ee Marsar 2013kii.

Amnesty: MBZ refuses to reply on our messages about brutal crimes in yemen

Galaangalka Gacanka Cadmeed iyo Indiyaanka

Hilaadihii 2008, 2009, 2010kii iyo wixii ka dambeeyay marin-ka Suwayska ee Baddacas iyo marinada kale ee Indiyaanka iyo Gacanka Cadmeedba, Imaaraadku aad baa uu xoogga u saaray amnigooda, isaga oo qeyb ka noqday hawlgalladii budhcad-la-dirirka ee iyo kuwii argagixiso-la-dirirka ee Soomaaliya. Waxa uu taageero iyo tababarba siiyaa ciidanka maamulka Puntland ee Soomaaliya 'Puntland Marine Police Forces – PMPF' oo la dhisay 2010kii, loona yagleelay la dagaallanka budhcad-baddeeda, iwm.

Sida oo kale 2014kii ayaa ay Imaaraadku bilaabeen barnaamij lagu tababarayo ciidamada Soomaaliya, iyaga oo muddo kadibana ka furay xarun tababar ah oo ay ciidamada Imaaraadku ku tababaraan komaandoosta Soomaaliya. Imaaraadku ciidamo fara badan ayaa uu u tababari jirey Soomaaliya, waxa kale oo uu dhisay xarumo tababar iyo cishitaallaba, sida oo kalena waxa uu bixin jirey mushaharka ciidan lagu qiyaasay 2,407. Waxa kale oo uu gawaadhi siin jirey ciidanka maamulka Jubaland

iyo wasaaradda arrimaha gudaaha ee federaalka Soomaaliya. Laakiin waxaas oo dhan waa uu joojiyay markii Abril 2018kii diyaaraddii sidday lacagta dhan \$9 milyan ah lagu qabtay Xamar iyo xiisaddii ka dhalatay, taas oo keentay in xukuumaddii Farmaajo ay erido saraakiishii iyo ciidankii Imaaraadka, xarumihina ay xidho. In kasta oo badan-ka xidhiidhadii Imaaraadka iyo Soomaaliya ay xukuumaddan cusub ee Xasan Shiikh ay dib u soo celisay dhinacyo badan.

Xilliyadii 2014-2015 ee ururka Xuutiyaantu xukunka ka tuureen madaxweynihii Yaman ee ay caasimaddana gacanta ku dhigeen, horena ay u jireen ururka Alqaacidada Jasiiradda Carbeed (Al-Qaeda in Arabian Peninsula – AQAP) oo illaa 2009 firfircoonaa illaa hadda oo xilliyadii 2011kii kacdoonadii gu'ga Carabtu bilaabmeenna imaaraad goonni ah ku dhawaaqay, sida oo kalena soo ifbaxay ururkii Daacish ee Yaman, waxa ay Imaaraadka iyo dawladihii Khaliijka u ahayd halis kale oo jaarka dhow iyo mandaqadda ka soo cusboonaataay.

Maaddaama oo la dareemay saameynta ballaadhan ee koraysa ee liraan oo Xuutiyaanta dhabar u ahayd iyo ururrada jihaadiyiinta oo saameyn xooggan ku yeelanaya Bariga dhexe ee u dhow, taas oo keentay in xulafo uu Sucuudigu hormuud ka ahaa oo Imaaraadkuna ku

jiro ay Yaman farageliso Maarij 2015kii, sida oo kalena la raadiyo xulafooyin dhaca Baddacas oo Suudaan iyo Eritrea u horreeyeen, taas oo ay September 2015kii saldhig Eritrea (Casab) loo oggolaaday in ay xulafadu ka duulaan oo ka duqeeyaan Yaman. Taas oo xogo soo baxay Feebarweri 2021kii ay tilmaameen in Imaaraadku dib u furtay saldhiggii Casab oo dib u gurasho bilaabay. Saldhiggaas oo ciidanka Suudaanna laga daabuli jirey una ahayd sal ay diyaaradaha xulafada ee Imaaraadku ka duulaan.

Xuutiyaantu oo qabsaday meelo u dhow Baabul Mandabka waxa uu haddana Imaaraadku bilaabay in uu keligii xoogga saaro qeybaha xeebaha ee Galbeedka iyo Koonfurta Yaman, kana bilaabo hawlgallo duqeyneed si aysan Xuutiyaantu u xidhin marinka Baabul Mandab iyo meelo u dhow oo ay se maanta awood u yeesheen in ay halis geliyaan iskusocodkii maraakiibta iyo badeecadaha. Imaaraadku waxa uu aad u raadinayay xulafo kasta oo uu la yeesho waddamada dhaca badanka Gacanka Cadmeed oo uu illaa haddana uu wadaa, ha ahaato Jabbuuti, Somaliland, Somalia-Puntland, iwm.

Jabbuuti oo dhacda marinka Baabul Mandabka si uu ugu isticmaalo duulimaadka diyaaradihiisa dagaalka oo ay hore u joogtay shirkaddiisa DP World oo timid 2006dii, laakiin diid-

madii codsigaas ee Jabbuuti waxa uu bilaabay in uu raadiyo saaxiibbo kale oo ay u dhaweyd Berbera iyo Somaliland oo uu heshiis la galey 2016kii iyo sida oo kale maamullada Soomaaliya oo dekedda Boosaaso u horreyso ee Buntilaan. Imaaraadku waxa uu aad ugu dhaqmayay arrin ahayd waa in aad buuxisaa gaab kasta oo Geeska Afrika ama Gacanka Cadmeed ah si aysan cid kale u buuxin oo halis hadhow ku noqon karta maslaxadihiisa.

Imaaraadka waxa uu sida oo kale siyaasaddiisa isfidinta ka mid ah in uu gacanta ku qabto jasiiradaha Gacanka Cadmeed iyo Indiyaanka dhaca ee ka ag dhow. Abril 2018kii Jasiiradda Soqodra (Socotra Island) oo Yaman leedahay oo qiyaas ahaan 300km u jirta, Soomaaliyana 100km u jirta ayaa uu ciidan ku daabbulay. Waa urur jasiirada ah oo muhiimad istiraatiiji ah oo weyn leh, dawlado badanna ay raadinayaan, gaar ahaan xilligan xiisada Yaman ay aad u kordheen ee Xuutiyyiintu. Imaaraadka illaa 2000 ayaa uu daneynayay goobahan, hawl-gallo bini aadantinnimana uu ka fidin jirey. Iiraan baa iyaduna galaangal ku lahayd xilligii dawladda Yaman jirtey ee xasillooneyd. Ururkan jasiiradaha ah oo mararka qaar duufaano badeed ku kacaan oo aad u dhibaateeyaan, sida 2015kii iyo 2016kiiba, Imaaraadku kaalin aad u firfircoon baa uu ka qaatay u gurmashadooda, sida

oo kalena adeegyo kala duwan baa ay ka dhiseen oo xarumo iyo cisbitaal ku jiraan, iwm.

Xilligaa iyo 2017kiiba ciidamada xulafada Sucuudi-Imaaraadku waa ay joogeen Soqodra. Xilligan dambe ciidamo buuxa oo qalabkoodu u dhanyahay oo Imaaraad ah baa jasiiradda la wareegay maamulkiina kala direy. In kasta oo xogaha qaar tilmaamayaan in heshiis kiro ah ay la galeen xukuumaddii Mansuur ee Yaman, haddana la inkirey. Imaaraadka waa lagu kacay markii uu ciidanka soo geliyay jasiiradda Meey 2018kii, haddana waxa uu ka hor keenay dad isaga taageersan oo So-

qodriyiin ah.

Maraykanka ayaa isaguna xaaladda ugu baaqay xilligaa in wadahadal iyo dejin lagu dhammeeyo, halka Turkiga oo la loollama Imaaraadka uu tilmaamay in ay tahay xadgudub ka dhan ah madaxbannaanida Yaman. Wixii intaa ka dambeeyay xooggii Imaaraadka culayskiisa wadahadal baa lagu saaray uu Sucuudigu qeyb ka ahaa, in kasta oo dib loo keenay ciidamo ka socda xulafada Sucuudiga.

Illaa September 2020kii ayaa xogo kale soo baxeen in Imaaraadku saldhig millat-

Cidda go'aamisay jugta siyaasadeed ee MoU-da sawir farriin ka diraya sow maaha?

eri ka dhisanayo jasiiradda, sida oo kale Golaha Kumeelgaadhka Koonfurta Yaman (South Transitional Council – STC) oo ah garabka ugu xooggan dhanka Koonfurta, goonni-isu-taagna ah, Imaaraadkuna dhabar u yahay ay gacanta ku qabteen jasiiradda, iyaga oo horena qeybo badan oo Koonfurta Yaman ah gacanta ugu qabtay, halka ay dekedda Cadanna xukumaan Imaaraadku. Intaa wixii ka dambeeyayna jasiiradda aad baa loo millatareeyay. Sida oo kale

isla xilliyadaas waxa soo baxay xogo tilmaamaya in Israaiil iyo Imaaraadku ay shuraako ku yihiin arrinkan jasiiradda Soqodra oo Xuutiyaanta looga cabsi qabo, horraantii horena la keenay qalabyo wardoon oo lagu la socodo hawlahaan, iwm.

Illa labada sannadood ka hor waxa soo baxay xogo tilmaamaya in Imaaraadku uu saldhig-ciidan cireed ah ka dhistay Jasiiradda Mayun (Perim Island) oo ah jasiirad folkaano ka dhalatay oo marinka Baabul Madanbka kaabiga ku haysa. Imaaraadku waxa uu rabaa in uu marin kasta iyo wadiiqo kasta oo biyaha Indiyaanka, Gacanka iyo Baddacasba uu xukumo oo uu saameynna ku yeesho. Imaaraadka waxa uu ku fekerayaa in koonfurta Yaman iyo Soqodra ay yihiin bud-dhigga ganacsiga adduunka, cid wal oo arrimaahas dan ka soo gashana ay iyaga u daba fadhiisato, sida mashruuca weyn ee Belt and Road Initiative ee Shiinaha.

Xiisaddii Khaliijka iyo Xulafadii Geeska

Fiditaanka Imaaraadku waxa uu xoogeystay markii uu soo ifbaxay loollankii khaliijka ee 2017kii (Gulf Crisis 2017) oo Imaaraadka, Sucuudiga, Baxrayn iyo Masar ay xidhiidhka u jareen Qadar oo cunqabateynna ay ku soo rogeen, iyaga oo ku eedeeyay in ay aysan daacad ka ahayn dagaalkii xulafadu ka waddey Yaman. Mar kalena Masar baa ku eedayay in Qadar

ay ururrada argagixisada ah taageerto, sababahaas dartoodna loo go'doomiyo.

Qadar iyo Imaaraadka oo loollan istiraatiiji ah ka dhexeeyo, kuna loollama gobollada kala duwan ee Bariga Dhexe, Geeska Afrika iyo Waqooyiga Afrikaba ka mid yihiin, Masar xukuumadda cusub ee inqilaabtay hoggaankii la doortay ee ururka Ikhwaanul Musliiminka ahaa ayay ka dabasocotay, maaddaama ay Qadar taageere siiso ururka, ayna ku soo dhaweyso dalkeeda, badanaana ay kaalin debecsan (Soft role) ay ka qaadatay shidaalinta kacdoonnadii gu'gii Carabta. Dhanka kalena ay mar walba Qadar u taagantahay kaalin caksi ah oo xoojinta isbeddellada iyo kacdoonnada aan dawliga ahayn (revolutionary empowerment role) oo aanay is waafaqayn ta ay ciyaaraan Imaaraadku ee xasilloonida rajiiymada xididaystay iyo taageeradooda.

Loollankaas darani waxa uu keenay in dhinac walba uu xulafu u raadsado caalamka, gaar ahaan kuwa ugu soo xiga oo Geeska Afrika ay ugu horreyso. Imaaraadku xilligan waxa uu ku soo beegamay iyada oo xukuumad Qadar u jajeedha ay timid xukunka Fil-la Soomaaliya, sidaa darteed waxa ay qaadatay kaalin kale oo ah in ay sii xoojiso maamullada federaalka ee Soomaaliya iyo dhinaca Somaliland si aysan u dayacmin kaalinteedu (Peripheral strengthening). Sida

in ay hesho saldhigyo, ayna bilowdo dhismaha dekedaha iyo gacan-ku-qabashadooda iyada oo ay mas'uul uga tahay shirkadda DP World oo ah mid ka mid ah qalabyadeeda istiraatiijigga ah (UAE strategic tools).

Mar kale waxa ay Imaaraadka iyo Sucuudigu fursad ku heleen isbeddelkii cusbaa ee Ethiopia oo uu xukunka ku yimid Abiy Axmed 2018kii, isaga oo uu Abiy bilaabay isbeddelo dhaqaale oo Imaaraadka ula muuqday fursado gobolka ah iyo ballaadhinta saameynteeda. Maaddaama oo Ethiopia ay aad ugu tiirsaneyd dhanka Jabbuuti, Imaaraadku waxa uu ku qanciayay in Ethiopia ay dekedda Berbera ee DP World gacanta ku qabatay ay 19% saami ah ku yeelato oo ay dhankan u soo jeediso adeegsigeeda.

Sucuudiga iyo Imaaraadku waxa ay gogolxaadheen in 2018kii ay dhexdhexaadiyaan heshiis lagu soo afjarayay khilaafkii dheeraa ee Ethiopia iyo Eritrea, iyaga oo mid walba ballanqaad u sameeyay sida in Ethiopia lacag la siin doono, halka Eritrea laga kaalmeyn doono sidii looga qaadi lahaa cunqabateynta.

Heshiisyadii saddexgeesoodka ahaa ee Abiy, Afwerki iyo Farmaajo, waxa ay Imaaraadku rejayanayeen in uu keeni karo heshiisinta iyaga iyo xukuumaddii Farmaajo. Imaaraadku waxa uu ku dhaqmayay siyaasad ah in aad xidhiidho kala duwan sameysato oo aanad cid

Ka bixixda ayaa Suudaan ku rogay ka midigta

qudh ah ku tiirsanaan marka ay gobolka joogto (Relations Diversification), taas oo ay daban aad ugu faaiideen marka loo eego xilligii ay Jabbuuti iyo xukuumaddii Farmaajaba ay isku dhaceen Imaaraadka.

Mar kalena sannadkaas Imaaraadku waxa uu maalga-shaday dhinacyada korontada nadiifta ah, beeraha, ganacsiga, kaabayaasha dhaqaalaha iyo tamarta cadcadeeda ee Ethiopia. Sida oo kale wadashaqeyn iyo heshiisyo dhanka amniga khuseeyana waa ay jireen heer ay so baxeen warbixino tilmaamaya in Imaaraadku dawladda Ethiopia ka kaaaliyay dagaalkii waqooyiga ee 2020-2022, isaga oo qalab iyo tababarba siiyay ciidanka dawladda oo ay ku jiraan diyaaradaha iswada, iwm.

Dagaalka Suudaan

Suudaan markii laga gooyay koonfurteeda (South Sudan) sannadkii 2011kii oo ahayd isha ugu weyn ee dhaqaalaha waddanka ee shidaalka wax ku dhow 75%. Halka maanta shidaalku ka yahay waxsoosaarkeeda dhaqaale wax lagu qiyaaso 1%. Wixii intaa ka dambeeyay dhaqaalaheedu waxa uu ku tiirsamay qeyb ka mida dhanka xoolaha oo ay Sucuudiga u dhoofin jirtey wax ku dhow 25%, 70% wax ku dhow oo dhanka dahabka ah iyo wax guud ahaan 5% ah oo beeraha dalagga ka soo go'a oo cudbigu u weynyahay, iwm. 2012kii ayaa aagga Jamal Caamir ee waqooyiga Daafuur laga helay dahab, kadib Suudaan waxa ay u noqotay fursad weyn oo kale oo lagu hagaajin karo dhaqaalaheeda halista galey.

Xilligaas oo hoggaankii

maleeshiyaadkii Janjawiidka ee hore Hilaal Muusa (intaan Rapid Support Forces – RSF laga wada dhigin) uu deegaanka gacanta ku dhigay, hawlaha dahab qodistana uu si buuxda ula wareegay. Dahabka qaarkiis waxa iibsan jirtey dawladda Khartuum fadhida oo ku iibin jirtey sicir ka badan ka suuqa, si ay iyaduna Dubay (Imaaraadka) uga ga iibsato lacag xooggan. Waa halkan halka uu ka bilaabmay xidhiidhka labada dhinac ee dhaqaalaha ku saleysan ee Suudaan iyo Imaaraadka.

Sannadkii 2017kii dhoofinta dahabku waxa uu waxsoosaarka Suudaan ka noqday wax ku dhow 40%. Dahabka Suudaan waxa si buuxda u maamula xooggaa RSF, waxaana dahabka loo dhoofiyaa oo ugu weyn waddanka Imaaraadka. Lixda waddan ee Suudaan ugu

horreeya ee ay wax u dhoofiso (2018) waxa kaalinta koowaad ah waddanka Imaaraadka. Dhanka Imaaraadka waxa ka jira shirkado kala duwan oo loojistikada iyo wixii RSF u baahantahay ka soo abaabula halkaas, kalana macaamilaan labada dhinac iibinta dahabka iyo wixii la xidhiidha. Laba ka mid ah shirkadaha ay ku leedahay dibadda ee RSF aasaaska u ah waa 'Sudan Technology Company' iyo 'Tradive General Trading LLC' oo labadooduba saldhigoodu yahay Imaaraadka.

Haddaba khilaafkan hubaysan ee Suudaan ka socda ee u dhexeeya ciidamada qaranka iyo xoogga gaarka ah ee Rapid Support Forces (RSF), Imaaraadku waxa uu taageere buuxda la barbarjoogaa garabka RSF ee dahabka qoda. Xilliyadii uu bilaabmay dagaalka Yaman ee Sucuudiga iyo Imaaraadku xulafada sameysteen ayaa xukuumaddii hore ee Suudaan ay oggolaatay in ay u dirto guuto ka barbar dagaallanta xulafada oo uu madax ka ahaa Gen. Cabdifatax Al-Burhan, haddana dhawr bilood ka dib ayay hoggaanka RSF ee Maxamed Xamayti goonidiisa si madaxbannaan dawladda Imaaraadku uga dalbatay ciidamado aad uga badan kuwaas.

Ciidamada RSF oo warbixinaha qaar sheegeen in 2016-17kii ay ciidanka Suudaan ee ka dagaallamayay Yaman lagu qiyaasay 40 kun. Imaaraadku waxa uu

dalbaday xilligaas dagaalku qarxay in ciidanka RSF ay la xoojiyaan dhanka koonfurta Yaman iyo aagga dekedda Xudayda ee Galbeed oo markaa ay Xuutiyyintu ku soo durkayeen. Xilliyadaas ciidan RSF ah oo lagu qiyaasay 16 kun waxa la geeyay xuduudda Yaman iyo Sucuudiga u dhexeysa, si ay u ilaaliyaan Riyaad. Xukuumaddii cusbayd ee rayidka Suudaan ee 2019kii waxa ay soo dib u soo celisay keliya 10 kun oo ciidan ah guud ahaantood. Mar kale xilligii Imaaraadku farageliyay dagaalkii sokeeye ee labaad ee Liibiya 2014kii, waxa uu hoggaanka RSF u direy Gaas ciidan ah oo ka barbar dagaallamayay Jeneraal Xaftar, kuwaas oo mushaharkoodana uu Imaaraadku bixinayay.

Waxa muuqata oo soo ifbaxday in wax dhaafsiisan ganacsiga dahabka laga wadashaqeysto oo siyaasadda iyo dano istiraatiijiyadeed ay ka mid yihiin, maaddama Suudaan isbeddel ka dhacay in Imaaraadku ilaaliyo maslaxdihisa iyo cidda uu taageersanyahay oo waddanka gacanta ku qabata, in muddaana xidhiidhkaa dheer la soo dhisayay oo la naaxinayay. Taageere baaxad weyn oo illaa heer wax walba laga caawiyo ciidamada RSF sida; hub, tababar, qalab, gaadiid iyo daryeelba iyada oo dhammaadkii 2023kii ay dawladda Suudaan ku eedeysay in hub Imaaraadku uga soo gudbiyay dalka Jaad ciidanka RSF oo ay ka eryeen waddanka illaa 15 diblomaasi

oo Imaaraati ah.

Dhanka kale xukuumaddii hore ee Suudaan oo bilowday dedaallo ay kor ugu qaadayso xoojinta dhinaceeda beeraha (Agricultural sector), waxa ay ku kelliftay in ay dawlado shisheeye heshiisyo kiro ah la gasho sida Turkiga, Shiinaha, Sucuudiga, Imaaraadka, Masar, iqk. 2018kii ayay Qadar iyo Turkiguba la galeen Suudaan heshiisyo lagu dhisayo adeeg deka-deed ee magaalada Suwaykiin oo koonfur ka xigta dekedda Suudaan, taas oo ka dhigneyd suuragalnimada in Turkigu uu biyaha Baddacas saldhig millateri ku yeelan karo, in kasta oo ayna arrintaasi ka suuragelin labada dhinacba, heshiiskiina ay joojiyeen golihii millateriga ee cusbaa.

Xukunkii Cumar Al-Bashiir ee muddada dheer oo ay Imaaraadku dhabarka u ahaayeen, iyaga oo ilaalinaya xasiloonida rajiimka (Regime security/authoritarian stability) iyaga oo liddi ku ahaa kacdoonnada jamhuuriga ah ee dhiggeeda Qadar ay u faradhuudhuubantahay, haddana millaterigii cusbaa ee waddanka inqilaabay ayay taageere baaxad weyn u fidisay. Xilliyadaas oo Imaaraadka iyo Sucuudiguba ay halis u arkayeen heshiiskii hore ee Turki-Qadar iyo Suudaan maaddama oo uu loollan kala dhexeeyo Turkiga iyo Qadar, ayna taagnayd xiisaddii Gulf Crisis ayaa ay deeq lagu qiyaasay \$3 bilyan ku ta-

ageereen golihii millateriga ee inqilaabka sameeyay si uu u joojiyo heshiisyadii hore loo galey.

Dhaqdhaqaaqyada Cusub

Somaliland iyo Ethiopia isafgaradka ay kala saxeexdeen Jeenaweri 2024 waxa uu ka mid ahaa gogolxaadhyada ay Imaaraadku galaangalka ku lahaayeen, maaddaama ay Abiy uu yahay mid ka mid saaxiibbadeeda istiraatiijigga ah ee gobolka, horena uu u jirey heshiiskii 2018kii ee DP World. In biyaha Gacanka Cadmeed la keeno Ethiopia waa mid ka mid ah dedaallada Imaaraadku aad u naawilayo, iyada oo saldhigna u raacayo, si fududna ciidamo farabadan looga heli karo Ethiopia. Dhan kale, sannadkii tagey dhammaadkiisii Abiy Axmed waxa uu la kulmay hoggaanka ciidanka RSF, Maxamed Xamdaan Dooglo "Xamayti", dabcan labadooduba waa shuraakooyinka ugu waaweyn ee istiraatiijiyadda gobolka ee Imaaraadka (Strategic partners).

Dhinaca Buntilaan ee Soomaaliya oo uu Imaaraadku in muddo xidhiidho kala duwan la leeyahay oo dhinacyada amnigu u badanyihiin, waxa soo baxday dhawr maalmood ka hor in deegaanka Xaafuun (Raas Xaafuun, Raas Casayr) oo ku yaal Gardafuu oo cidhifka ugu Bariyeeya Afrika ah oo ah meel ay ku kulmaan badaha Indiyaanka iyo Gacanka Cadmeed, aadna u ah dhul istiraatiiji taariikhiyan, jasiirad u ekene ah in uu

Imaaraadku saldhig millateri ka dhisanayo. Warbixinuhu waxa ay tilmaamayaan in sannadkii la siinayo lacag dhan \$57 milyan, oo wejiga heshiiskana illaa \$7 milyan lagu kala qaadanayo. Middaas oo ka dhigan in bishii lagu kireynayo lacag u dhexeysa \$4-5 kun.

Hadda oo keli ah arrimahani ma soo ifbixin, balse illaa dhawr jeer oo kala duwan baa ay wararkani soo noqnoqdeen, warbaahinta Buntilaanna aad u faalleysay. Feebarweri 2020kii ayaa taliyaha ciidamada Maraykanka ee AFRICOM uu soo gaadhay Buntilaan, markaas oo ay soo ifbaxeen wararka sheegaya in saldhig laga dhisayo Xaafuun oo Imaaraadku leeyahay, iyada oo Maraykankuna wadooyin Boosaaso iyo Garoowe ku xidhaya Xaafuun uu dhisi doono. Maraykanku illaa bilowgii hirka argagixiso la dirka saameyn iyo joogitaan muuqda baa uu ku leeyahay aaggaas, ciidamada Puntland Security Forces (PSF) aasaaskeedii qeyb buu ka ahaa illaa haddana waa uu taageeraa oo xidhiidh buu la leeyahay.

Mar kale oo ku beegnayd Feebarweri 2023 ayaa haddana uu madaxweynaha Buntilaan uu safar ku tagey dhulkaas Xaafuun, iyada oo warbaahinta qaarkeed tilmaamaysay in uu dhagaxdhigayo saldhig millateri oo Imaaraadku leeyahay.

Haddana Oktoobar 2023 waxa soo baxay warar kale oo tilmaamaya in wefti Imaaraad ah uu

tagey Xaafuun, waxaana ujeeddada weftiga ka mid ahayd in ay saldhig millateri raadinayaan iyo in ay deked maraakiibtu ku kala wareejistaan konteennarada ay dhisayaan. Labadan qodob oo ay ka muuqato istiraatiijiyadda Imaaraadka ee ballaadinta ganacsiga iyo arrimaha amniguba. Hawshan oo kolka la isku soo ururiyo u muuqata mid illaa 2020kii soo socotay, Imaaraadkuuna aad u daneynayo marka loo eego maslaxadihiisa iyo wadashaqeynta uu maamulkaas la leeyahay oo ay ku lammaantahay xiisadaha ka taagan Gacanka Cadmeed.

Sida oo kale intii dib loo doortay Xasan Shiikh oo uu caadiyobay xidhiidhkii Imaaraadku waxa kale oo sannadkii hore Maarj 2023kii ay Jubalaan baahisay boqol gaadiid dagaal ah oo Imaaraadku ugu deeqay hawlaha amniga iyo wadashaqeynta labadooda ka dhexeysay. Waxa kale oo soo baxay xogo tilmaamaya in Imaaraadku saldhig millateri uu ka raadinayo Kismaayo, dhanka dedekda Kismaayo iyo gegida dayuuradahana uu la wareegi doono. Waxa kale oo jirta xogo ah in Imaaraadku rabo in uu isu soo dhaweeyo madaxweynaha Jubalaan, Axmed Madoobe iyo raaisalwasaaraha Ethiopia, Abiy Ahmed oo kaalin dhexdhexaadineed uu qaato, maaddaama Axmed Madoobe aad ugu xidhnaa xukuumaddii dhacday ee TPLF ee Ethiopia.

Ka yimid Bogga 31

Gunaanad

Imaaraadku waxa uu isku deyayaa in uu ilaaliyo oo di-faacdo maslaxadihiisa dhaqaale, siyaasadeed iyo saameeyneed, iskuna ballaadhiyo gobolka oo saameyn weyn ku yeesho, isaga oo sida oo kale isku deyaya in uu ka hortago khataraha kala duwan ee kaga iman kara jaar-ka dhow iyo jaarka fogba. Waxa uu rabaa in uu xoogga saaro oo joogteeyo saameyn ku yeelashada dekedaha, jasiiradaha, maamullada, dawladaha iyo mandaqadda oo dhan, isaga oo u maraya habab kala duwan oo dhinacyo badan taabanaya.

Mid ka mid ah saraakiishii maamulkii Donald Trump oo mar sifaynayay Imaaraadka waxa uu yidhi; "Dhagaxaad rogtaba ee Geeska Afrika yaal, Imaaraadka ayaad ka dhex helaysaa". Imaaraadka waxa ku dhiirrinaya dhammaan dhaqdhaqaaqyadan in uu xasilloonidiisa gudeed ee boqortooyada ka ilaashado kacdoon kasta oo saameyn ku yeelan kara, kana hortago cid kasta oo halis dibadeed ku noqon karta marinnada ganacsiyadiisa ee Gacanka Cadmeed iyo Badda Casba. Maanta waa mid ka mid ah awoodaha gobol (Regional power) ee saameyntiisu ay aadka u soo ifbaxday, mandaqado kala duwan oo Bariga Dhexe, Badaha u dhow, Geeska Afrika, Bariga Afrika iyo Waqooyiga Afrikaba laga dareemay.

W/Q: Cabdifataax Xasan-Barawaani

Email: barawaani@yahoo.com

Qofku Wuxuu Bislaadaa, Wakhtiga Uu wadnuhu Gubto!

Gugii 2022ka wuxuu ii ahaa kal-tirsi aan dib u dhashay. Intii ka horaysay ma aan aqoonin ruuxdayda iyo wax kasta oo la gudboon nolosha dhabta ah, nolosha halbeegeedu yahay barashada ruuxda. Badiba dadka way ka daahan tahay ruuxdu ismana yaqanaano qofku ilaa uu ka barto ruuxdiisa iyo sida loo adeegsado, gugii 2022ka waxa uu i siiyay hadiyad aan hantoo tii ugu mudnayd oo ah tarbiyad sees u ah qofku sida uu u ahaan karo bani aadam dhinac kasta caadi ah.

Da'da dhabta ahi ma aha inta sanadood ee qofku uu ka soo tirsado maalinka uu dunida yimi, balse waa hadba inta uu ka shaqaysiin karo dareemadiisa gudeed, dareemada waayo aragnimo ee ku duugan Ruux-

da oo iyadu ah mid aad uga fac wayn qaybteenan jidheed ee maadiga ah.

Gugii ina dhaafay ee 2022-gu wuxuu ii curtay aniga oo daba ordaaya himilooyin aan dejistay oo aan u arkayay waxa u qaalisan ee aan hanan karo xaqiiqadu se waxay tahay in aanan dhammaan himilooyinkaas hal midna hanan taas badalkeese aan hantay wax kale oo ka qaalisan oo ah barashada barashada gudahayga. Sida caadiga ah qof kastaa waxa uu leeyahay riyoooyin uu daba ordaayo iyagana u arko waxa ay ku xidhantahay farxadiisa iyo badhaadhaha loo wada ruclaynaayo, madaxnimoo, aqoon maadi ah, tabcasho lacageed, saaxiibo ama guryo iyo gawaadhi, safarada daxiiska ah iyo waxyaabaha la midka ah.

وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

And Allah loves the doers of good.

@TaqvaOfficial
Quran 3:134

Ka yimid Bogga31

Qof ayaa heli kara in uu aqoon maadi ah oo qaali ah barto, ama tabco lacag badan, ama wuxu helay xil loo dhiibtay iyo wax lamid ah isaga oo u arkaya in uu gaadhay hadaf wayn oo guul u ah farxadda uu ku helaayo waa wax iska caadi ah oo qofkasta la kulmi karo, balse taasi way ka duwantahay xaqiiqda dhabta ah ee noloshada aadamahu u baahantahay, dadku inta badan waxa ay daba ordayaan waxyaabaha uu waqtigu u soo bandhigo ee maadiga ah, iyaga oo indhaha ka qarsanaya ama aan xilligaas dhaadi karin fariimaha uga imanaya gudihiisa iyo deegaanka ku xeeranba.

Gugaas galbaday ee 2022ka waxa aan la kulmay in ka badan 50 qof oo masuuliyiin ah. Dhammaantood waxa aan kala hadli jiray oo ku qancin jiray in ay gacan ka geystaan sidii aan u heli lahaa fursad aan hogaan kaga noqdo xafiisyada bulshada looga adeego ama xil dawladeed. Waxa aan huray waxkasta oo aan ku kasban lahaa sidii aan u gaadhi lahaa damacaygaas. Waxa aan huray waqti, joogtayn, dadaal.

Waxa aan huray dedaalkasta oo aan ku qancin karaayay masuuliyiintaas, hoga tusaalayn aan tiro yarayn waad dareemi kartaa waqtiga iyo tamarta ku bixi karta la kulanka dadka tiradaas leh qaarkoodna aanay kuu lahayn garasho hore waxa waqti ah. Waqtigaaas aan dadaalkayga oodhan sidaas iskugu

geeyay hal jiho Isla aniga ayaa dagaal kale kula jiray doonistayda, mana aan fahansanayn qiimaha aan anigu leeyahay keliyaata waxa dhafoorka hore ii saarnaa oo ii muuqday uun qiimaha dadkan aan la kulmaayay, waxa sabab u ahaa garasho la'aanta iga haysatay ruuxdayda. waxa iga qarsoonaa fariimaha ay iisoo gudbinaysay ruuxdaydu, isla markaana waqtigu waxa uu daqiiqad kasta iiga faaidaysatay maankaygu in uu raaco waxyaabaha ay u soo bandhigayaan waqtiga & naftaydu.

Waxa aan isku aqaanay qof wanaagsan oo leh dhaqamo badan oo wanaagsan iyo qaar xunba waxa aan ogaaday oo aan Sanadka 2022 xaqiiqsaday in aanan is aqoonba una baahanahay barashada naftayda si aan u gaadho waxkasta oo ay noloshu ii diyaarisay oo aan si fudud ku hanan karo qof ahaan kadib barashada ruuxdayda. Waxa aan ka baqan jiray waqtigu waxyaabaha uu igu hor goynaayay, waxa aan ilaaway xoogayga, waxa aan ka dhuuntay jiritaanka hillinka aan u mari lahaa doonistayda waxa aan isku qancinaayay waxkasta oo aan ku taagneyn rukumo asal ah.

Waxaan isku aqaanay oo waqtigu I sheegi jiray ama igu hagay in aan necbaa in aan qof been u sheego ama xumeeyo, caadifi noqdo, dadka afaarhooda faraha la galo, go'aano leeya-

hay, isla wayneen iyo waxkasta oo aan isku maaweelin jiray! 28sano kadib waxa aan ogaaday waxkasta oo wanaagsan oo aan heli karo/helaayo in ay ka horayso sida uu u eeg yahay saafisanaanta qalbigaygu. In aad xukumida umadda raadiso oo isku aragto qof mudan waxa ka horaysa in aad qirto jiritaankaaga, iyo ka go'anaanshaha qabashada shaqo umadeed.

In aad been sheegto ama aanad sheegin waxa ka horaysa oo asal ah in aad necbaato beenta iyo beenaaleyaasha. In aad qofkasta caawiso waxa ka horaysa in aad marka horeba aaminsanaato asalka waajibaadkaasi. In aad xanta necbaato waxa ka horaysa in aad asalka xanta necbaato oo ka fogayso naftaada. In aad isla waynaan dareento waxa ka horaysa in aad aragto tabar yarida basharka ugu horayn.

In aad dad kale wax u quudhi waydo waxa ka horaysa in aad labadaada indhood ku aragto EEBBE sida uu qofkasta u arsaqayo xisaab la'aan, in aad isku aragto qof wanaagsan waxa ka horaysa in aad barato asalka faa'iidada wanaaga, in aad xumaha samayntiisa ka badbaado ama necbaato waxa ka horaysa in aad ahaanshaha xumaanta necbaato si aanad ugu dhicinba, samaynta caadooyinka xunxun iyo ka fogaantooda waxa ka horaysa fahanka asalka caado xun dhanka ay kaaga timaado ama naftaada kaga jirto si aanad u

Ka yimid Bogga 33

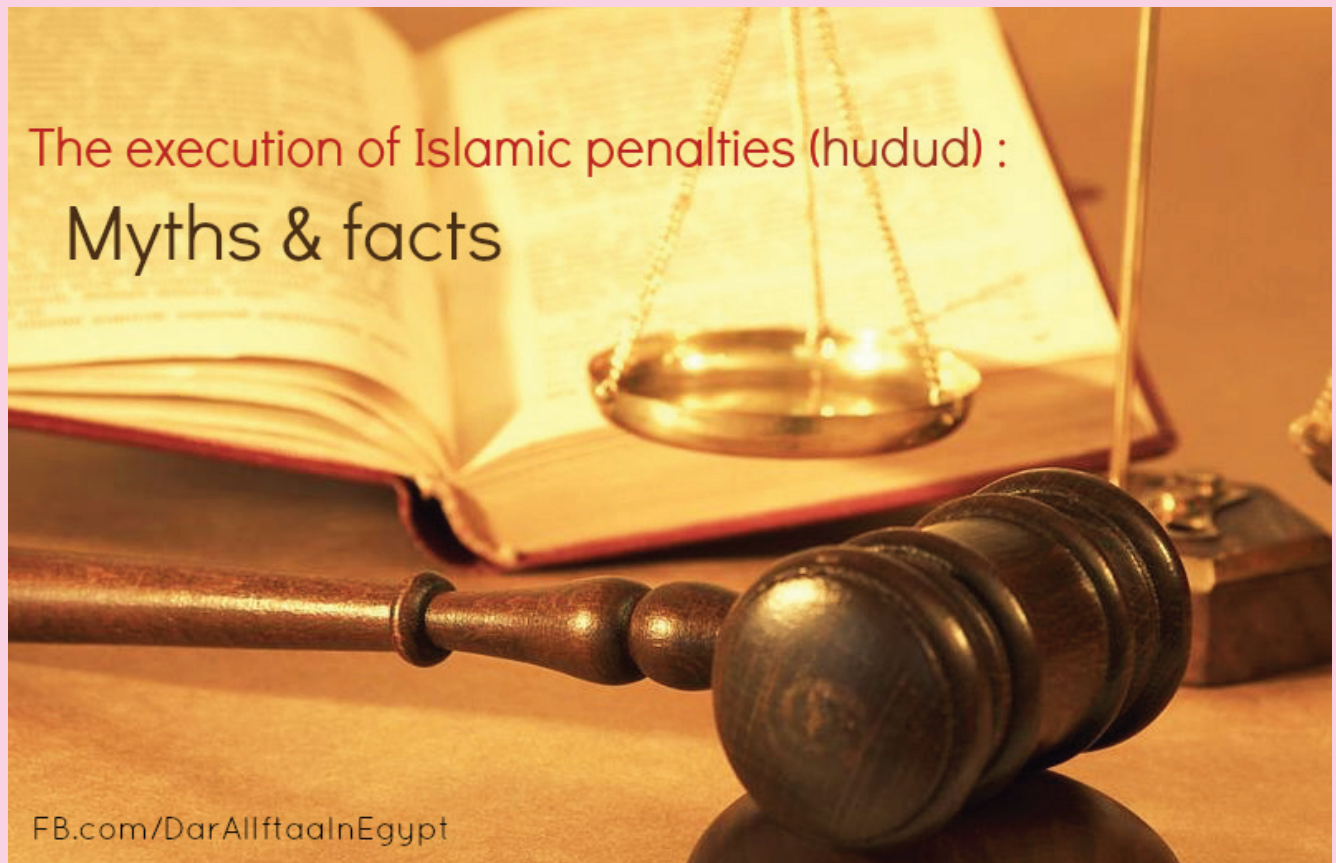
samaynin ama uga saarto naf-taada . Waxaas oodhami waa ubucda mushkiladaha iyo is di-idooyinka ku dhex filaqsan inta u dhaxaysa waqtigaaga naftaa-da iyo ruuxdadaba.

Waxkasta oo aan u aqaanay in aan ku xumahay ama ku wanaagsanahay waxa aan guga 2022 si dhab ah u xaqiiqsaday in aanan aqoonba u lahayn asalka caadooyinka aan jeclahay ama necbahay, Tusaale in aan dadka caawiyo ama anan niyad jabin waa waxyaabaha aan is odhan

jiray waad ku wanaagsan tahay, hadana gadaal waxa aan ka ogaaday in aan dhibaato badan kala kulmay ama cid kale kala kulantay oo aan sababta leeyahay anigu ismana ogayn oo waaban ku faanayay qiyaasti .

Caadooyin badan oo aan tiro lahayn waxa aan u samayn jiray si niyad ah waxaana ay ahaayeen dhamaatood waxyaabo aanan u baahnayn samayntooda maanse aqoonin. Tusaale waxa aan dhib aanan aqoonin kala kulmay gudahayga wax-

kasta oo aan samaynayay wax aan arkayay in ay wax sax ah yihiin, in aan qalbi wanaagsanahay in aan aad wax u aamino, in aan qofkasta is dhaho tilmaam ama caawi iyo in aan cidkasta u arko in aan is fahanay. In aan dhibaatooyinkayga ka qarsado dadka iigu dhaw ee qoyska ah oo kaligay isku qanciyo in aan xalkooda keeno iyo in aan waqti badan ku lumiyo waxkasta. In aan daalo anoon natiijo sax ah helin, in aan isku qanacsanado iyo in aan xanaaqo.

**The execution of Islamic penalties (hudud) :
Myths & facts**

FB.com/DarAlIftaalnEgypt

In aan farxo, in aan cidkasta u arko in aan qancin karo iyo in aan qofkasta si damqasho leh uga codsado waxyaabaha ii muuqday in uu markiiba xalin karo. In aan ka dhuunto jiritaanka dhibaata dayda. Waxaas oodhami hubaal waxa ay iga dhigayeen qof aan meelba u socon taas badalkeedana waxaan ahaa qof aanay deganayn gudaha naftiisu laakiinse aanu qofna dhaadi karin! Sidii aan u saarnaa doomaha waq-

tigu igu raray si aan kala joogsi lahayn ayaa waxa aan si lama filaan ah u maqlay cod naxariis leh oo kasoo baxaya gunta hoose ee qalbigayga! Waxa anoo suursan dareen suuxdi-maad ah camal maqlay "Hanad joogso fadlan u tudh naftaada oo maqal ruuxdaada" ! Halkaas ayaa waxa iiga bilaabmay safar dheer oo aan ku helay cusboonaysiinta naftayda iyo jidka ay hayso.

Waxa aan dib uga baxay kun talaabo waxkasta oo aan hami lahaa waxa aan si teelteel ah u dhagaystay ruuxdayda anoo u laabtay asalka jiritaankaya. Waxa ii timi risaalad kamid ah kuwa ruuxdayda ka sifaysay gudaha naftayda waxa aanan si halhaleel ah u maqlay cod dabacsan oo ruuxdaydu igu leedahay: "Qofku waxa uu ku bogsadaa in uu ka tago waxa daalinaya, si uu ugu dhawaado waxa u fududeeya oo mugdigiisa iftiiminaya. Markaan maqlay bilawgii maan fahmin markiiba, se waxa aan dhex qaaday safar raaxo leh oo aan dib uguga bogsanayay malaayiin xanuun aan qabay halka aanan midna ka aqoonin xanuunadaas! Baniadamku marka ay meel jidhkiisa kamid ahi xanuusato wuxu aada dhakhtar dawweeya ,waxa se hubaal ah xanuunka u daran ee qof ku dhacaa in uu yahay aqoon la'aanta gudahiisa.

Technologyiada oo ah waxa u wayn ee i caawinayay ayaa ilbidhiqsi kasta oo aan galo qa-

ybaha warbaahinta bulshada maskaxda ku xidhay kaliya in aan kaa raadsado ama ka daalacdo waxa ay ruuxdaydu ii sido ee ii sheegayso, Technologyiada waxa ay toos ii dhex gaysay ilbidhiqsi kasta waxa ay ruuxdaydu ku dagayso kuna bogsanayso waan akhriya ,daawada waxa u wayn ee aanan ilaawi karin ayaa ah in ay si toos ah Technologyiada iiga xidhay waxkasta oo aan ka baaqsan karayay in aan arko, Tusaale waxkasta oo lagu faafiyo baraha bulshada ilaa aan anigu raadsado maba ay i hor iman jirin maan dhaadanayn in uu gudahayga ku socdo Hanuun ruuxi ahi, gadaal baan ka ogaan doona.

Waxa aan soo gaadhay marxalad aan waxkasta fahmay qiimo ka wayn oo ka yaab badan kii hore ee aan ku aqaanay, waxa aan si qoto dheer u fahmay Quraanka oo aanan aqoonba u lahayn macna ahaan, waxa aan si dhadhan leh u fahmay qaybaha kala duwan heesaha aan dhagaysto, waxa aan bartay qiimaha baniadamka, xayawaanka, deeganka iyo waxyaabaha maadiga ah ee aduunka kor yaala.

Waxa aan saacad waliba arkayay oo maskaxdayda kusoo dhacayay Fariimo si dhab ah ugu taxan qaybaha jidhkayga waxa ay ruuxdaydu ii sheegtay si dareen kawar qabid ah "Hanad Waa inaad ka ilaalisaa wadnahaaga xanuunka markaad arag-

to cida xanuujinaysa! Ee ku soo noqnoqta noloshada. Waxaad ku jeceshahay qalbigaaga oo dhan, waxaadna ka fikiraysa kuwa kugu xeeran. Sababtaas awgeed, way adkaan kartaa in la helo qof ku fahmaya, laakiin waa muhiim inaad xidhiidhaadaada oodhan u doorato cidii kula wadaagta qiyamkaaga uma baahnid qofkasta oo aan kula jiritaan ahayn"

In aan maqlo runtan ku taxan jiritaankaya waxay ii ahayd aqoonsi dhab ah oo isku helay, xanuunka u badana anigu aan ahaa ka gacmaha ku haystay manaan garanaynin, waa kasoo horjeedka doonistaydii iyo damacayga xanuunkaygu aanan iskuba ogayn. Marwalba waxa aan maqlayay fariimaha iiga imanaya ruuxdayda oo ah kuwo igu hagaaya in aan nollosha dhabta ah waajaho kana baxo aagaga mugdiga. Wax aan bartay aniga oo maskaxda ku haya, in aan aad ugu fiirsado habka aan u wada xidhiidho qoraal iyo hadalba ruux ahaan si aan Naftayda u siiyo

ammaan iyo in aan dib u celiyo si aan iskugu dheellitirnaado.

Ruuxdaydu waxa ay i bartay in aan naftayda siiyo sumcadda aan u qalmo iyo in aan maareeyo dib dhigashada helitaana qaarkood si aan u arko Sawirka waxa ka weyn ee ruuxdaydu isinayso. Waxa kale oo aan bartay oo ay ruuxdaydu igu hagtay in ay waajib tahay in aan

aamuso, aamusnaan sharaf leh waxa wax laga naxo ah oo aanan aqoonba in laga hadlo mowduucyo guud gaar ahaan marka dadka kale aysan haynin dhammaan macluumaadka la xidhiidha mawduucaas, waxaan bartay in aan isku dayo inaan aamusnaanta sharafta leh ku ilaaliyo xaaladahan.

Waxaan bartay in aan ka fogaa-do in aanan maqal waxkasta waayo maqalka waxyaabaha qaarkood waa asalka dhibaata-da badhkeed, dadku Way wada hadlayaan iyaga oo aan xitaa dan ka lahayn cawaaqibka ka dhalan kara oo ayna aqoonin, ruuxdayda ayaa I bartay in aanan waxkasta maqalinba. Anigu Nafteyda ayaan baadi goobayay, baadi doonkaas dagaalkii aan u galay kaligey ayaan dagaalamay oo aan kulligood ka guuleystay, laakiin hubaal muu ahayn yoolkayga dagaalku, waxay ahaayeen dagaalladii ay noloshu ku abuurtay Jidkayga oo ka soo

horjeeda doonistayda, ma aan aqoonin, mana aan qorshaynayn inaan dhaafo, markii aad se aragto aakhirka indhahaaga hortooda, waxaad samaynaysa

Waxad aad u arkayso in ayna macquul aheynba waana hubaal in aad iska tuurto meel aysan indhahaagu arkin, xaqiiqsaday se lama huraan waa halkaas. markii aan helay barashada badh kamid ah ruuxdayda markiiba waxa aan raa-

cay waxkasta oo ay ii sheegayso ruuxdaydu iyo guuxa hoose ee gariirka wadnuhu iisoo gudbiyaaan, una soo gudbayay ilaa cidhbahayga hoose.

Waxana aan helay asalka Kalsoonida rabaaniga ah oo ay ruux kasta hanan karto markii ay u diyaarsan tahay, waxa ay iga kala qubtay Kalsooni beenaad aan ku dhaganaa oo ah Sal-ka xanuunadayda, Kalsoonida ruuxdu si aan ugu Kalsoonaado awooddayda aan ku guulaysan karo, haddii aad ogtahay inaad haysato taageerada Rabbaaniga ee ruuxda ah si ay kuu taageerto dhab ahaantii. waxuu arki doona ruuxkasta sida riyadiisa iyo qorshayaashu u bilaa-bayaan inay kuula muuqdaan qaar guulaysanaya ka hor intaanad gaadhinba. markii aad dhegaysato codkaaga guda-ha oo aad qaado tallaabooyim dhiirigelin u leh, wax kuso celin kara majiraan, In kasta oo ay jiri karaan fursad aad kula kulmi kartid jidgooyooyin aan loo eegayn yoolkaaga aad isku dayayso inaad gaadho, waana qayb nolosha ka mid ah, ee ha argagixin!

Marka aad halkan gaadho waxa dawoobay jidhkaaga iyo nafta-ada oo ay dawaysay u hogaan sanaanta asal ahaanshahaagu ee ay ruuxdu kuu siday , waxa aad si fudud u Noqonaysaa qof deggan dhamaan qaybaha kala duwan ee nolosha, waxa aad yeelnaysaa miyirqab dhab ah oo naftaada aad ku dhex

dareento nolosha, Marka aad dawoowdo waxaad helaysa waxa saxda ah iyo waxa khaldadka ah iyo waxa u dhexeeya. Waxa aan bartay oo ruuxdaydu igu hagtay qiimaha waxkasta oo ii fududaynaya in aan daga-naado oo hore u socdo.

In aanan cidna necbaanin asal ahaan, ka-masayrin qofna, ni-yad jabinin, waxay itustay natiijada cajiibka ah ee ay naftaydu leedahay, Waxaan arkay in aan ka bogsan karo cudurrada ku dhacay naftayda ee aanan aqoonin, Waa waayo-aragnimo adag oo u baahan doonta halgan joogto ah, laga yaabee sannado in ay ku qaadanayo qofkasta weliba qofka nasiibka leh.

Waxaan bartay Daawaynta dhabta ah ee aan u baahanahay in ay tahay gudahayga waxa ku jira, laakiin maan dareemaynin bilawgii. Jirradu in ay xaggayga ka timid maan aqoonsaneen ilaa aan bartay, Waxa aan raadinayayba waa gudahayga kaliya in aan ka fikiro oo fahmo ayaa iga hor taagnayd bilawgii. da'da dhabta ahi ma aha waxa mid inaga mid ahi gaadhay cimri ahaan balse waa waxa aynu ka dareemayno gudaha una baa-han in aan fahano oo barano, waayo noloshan hal mar kaliya ayaad nooshahay.

[Hanad A Yusuf](#)

Hargeisa

Gmail:Hanadc687@gmail.com

A Global, Modern and Sustainable Trade Hub

Djibouti
Ports & Free Zones Authority

P.O. Box 197, Djibouti, Republic of Djibouti

T: +253 21 35 90 70 F: +253 21 35 90 59 E: info@dpfza.gov.dj

Haddaannad Warsan ku Arag Meel Kale Ha Ka Doonin

WAXA LAGA HELIKARAA:

Nabaad Supermarket
(Shaqaalaha), National
Book Centre (Km4)

Universal Bookshop
(Hargeysa)

Al-Risaala Bookshop
(Bossosa)

Xorriyad La'aanta dowla-degaanka So- malida !!

Madaxweyne Cagjar

Dalalka dunidu waxay horumar ka sameeyeen dhinacyada dhaqaalaha, amniga, Tacliinta iyo Xorriyat-ul-qawlka oo aqoonyahannadu aaminsan yihiin inuu ka qayb-qaato horumarka shucuubta Caalamka.

Haddaad u fiirsato, Dal kasta oo dunida ku yaalla oo sameeyay horumar muuqda, Hab-dhaqannada uu dalkaa sharcigiisu ogol yahay waxa kaw ka ah Xorriyadda hadalka.

Marka aqoon ahaan loo fasiro

labada kalmadood ee kala ah 'Xorriyad & Qawl" waa in dadka dunida ku nooli ay si xor ah fikirkooda u cabbiraan, iyadoo adeegsanaya 'Hadal, qoraal ama ficil kale'

Qofka marka uu si kalsooni leh u cabbirayo ra'yigiisa, wuxuu isagoo shicib ah oo aan Dawladda dalkiisa door ku lahayn uu Talo iyo Tusaale ka bixin karaa habka Madaxda dalkiisu waajibkooda u gutaan, hadday dhaliil leeyihiina wuu sheegi karaa, si ay u saxaan, markaasina waa marka xorriyadda hadalku wax ka

tarayo horumarka dalka.

Haddii'se uu Muwaadinku dalkiisa dhexdiisa fikirkiisa ku cabbiri kari waayo, kuma dareemayo xornimo waxaana iman kara in qofku wixii uu diiddan yahay ficil xun ku cabbiro oo uu dhibaato geysto ama isagu isku geysto.

Tusaale ahaan, Dawladda degaanka Soomaalida Itoobiya oo aan ku noolahay iyo guud ahaan itoobiya waxa ka jirta caqabad dhanka xorriyad la'aanta ah, taas oo ay kala si-

man tahay Maamullada kale ee Itoobiya.

Killalka shanaad ee itoobiya oo ay caasimaddiisuna tahay Jigjiga, waxa ka jira horumar dhinacyo badan leh, sida Waxbarashada heerarkeeda kala duwan, kaabayaasha dhaqaaalaha, sida Waddooyinka oo wax badan laga qabtay, laakiin dhibaataada ugu weyn ee ka jirtaa waa inaan Qofna sheegi karin dhaliisha Maamulka ee uu arkayo.

Muwaadiniinta Degaanka Soomaalida, heer kasta oo ay yihiin, Aqoonyahan ka qalin-jebiyey Jaamacad, mid Gacacsade ah iyo Qof xoolo dhacato ah, midna isagoo xor ah

ma hadli karo.

Qofka Xoolo dhaqatada ah, haddii deegaankiisu aanu lahayn Ceel ay Xooluhu uga cabbaan ma sheegan karo baahidaas.

Sababta waxaas u dhacayaan, waxa weeye in Madaxda Maamulku aanay ogolayn cid dhaliisha oo sheegta ceebahooda, illaa ay gaadheen in Qofka si uun u saluugsan ay si sharci-darro ah xabsiga ugu taxaabaan, kuna hayaan muddada ay iyagu doonaan.

Sidaas oo kale, Maamulka DDSI waa iskugu mid qofka Baraha Bulshada wax ku qora iyo ka

Soomaaliga ku hadasha ee ka hawl galaysay deegaanka Soomaalida iyo guud ahaan itoobiya, sida BBC Somali, Universal TV, Horn Cable TV, Saab TV, CBA TV, MM TV, taas oo muujinaysa halka deegaanka iyo itoobiya ka taagan yihiin xorriyatul-qawlk.

Dadka deegaanku waxay rajeynayaan in maamulka Cagjar wax ka beddeli doono dhibaatoyinkii uu gaystay Madaxweynihii ka horreeyay ee Cabdi Iley, dadka deegaankuna gees walba xor ka noqon doonaan kana bogsan doonaan boogihii Cabdi Iley, balse ma dhicin oo ma jiro hal qof oo dhalliili kara hoggaamintiisa.

Dadka falanqeyaya arrimaha siyaasadda marka aad wax ka waydiiso sababta dadka deegaanada Soomaali galbeed u heli waayeen xornimo buuxda waxay ku odhanayaan, 'Cabdi Ileyna TPLF ayuu u shaqaynayay oo amrayey, Ina Cagjarna Abiy Axmed ayuu u shaqeyaa oo uu ka amar qaataa.'

Ugu dambayn, waxay ila tahay in xorriyad la'aanta jirtaa dhaawaci doonto nolosha bulshada, maalin kalana la garan doono dhibaataada ay horseeday cabudhinta dadku.

W/Q: Maxamed Muuse Cismaan

Email: mosmaani042@gmail.com

qof si kale uga warrama saluuggiisa.

Dhammaanba waxa dhawaan laga xayiray Inay deegaanka Soomaalida iyo Itoobiya inteeda kale ka shaqeyaan Warbaahintii afka

Qalinkaa Wax Suureeye

Qalinka iyo Aqoonta

Qalinka, garaadka banii'adamka iyo nolosha falgal ka dhex sameysma ayey aqoontu ka unkantaa, kuwaas ayaa aasaas iyo isir u ah dhaxalka aqooneed ee jira, aqoonta la gaadhay marka loo eego awoodda garashada qofka laguma tilmaami karo wax weyn, laakiin hadana way mudan tahay in lagu faano, aqoontaasi waxay ka bilaabantaa garashada aasaaska iimaanka iyo raacitaankiisa waxayna ku biyo shubantaa waxa ugu yar ee noloshu u baahan tahay.

Qaybta ugu muhiimsan aqoontu waa ta ku garsiisa ujeeddada aad u nooshahay, garashadaas waxa ay ina gayeysiinaysaa in aan si quman uga fekerno barnaamaj nololeed oo ku saleysan aqoon hufan oo isu miisaamaya haqab tirka baahiyaha nolosha ee keli iyo wadar ahaanba loo baahan yahay, aqoontaasi waa ta miisaanka u ah dhammaan wax soo saarka, dhaxalka maskaxda iyo muruqa. kuwaas oo ka asal qaadanaaya tilmaamaha iimaanka wanaagsan ee isku xidhaaya abuurka iyo abuuraha.

Marka laga yimaado qaybtaas aqooneed ee u xil saaran hagida guud ee nolosha, waxa jirta oo muhiim ah aqoonta lagula noolaado deegaanka, taasoo ka hawlgasha sidii banii'adamku uu ugu qaadan lahaa adduunka nolol dhib yar, uga badbaadi lahaa afooyinka kala duwan ee ay ka mid yihiin cudurada, gaajada, duufaanada ... uga faa'iideysan lahaa awoodaha lagu abuuray ee u sahlaaya inuu si xikmad iyo

ilaalin ku jirto uga midho dhaliyo hantidan hoganaysa dhulka, badaha iyo samada ee la isugu qoofalay.

In la haleelo aqoontaas lagu maalaayo adduunka ma aha mid fudud oo samada qofka kaga soo degta, waa mid u baa-han doonid iyo kas dul badan oo aan libiqsiga aqoon, haddii aan tusaale u soo qaadano dadka maanta aqoonta noocan ah ku horumaray waxaynu arkaynaa in ay siiyeen hankoodii iyo wakhtigoodii sidii ay u gaadhi lahaayeen waxa ay calaamad-sadeen in ay gaadhaan, waxa taas sii rumeynaaya in dadyow badan iyo ilbaxnimooyin hore oo taariikhdooda aan akhrino aan ku aragnay in ay si xilksanimo leh uga run sheegayeen raadinta aqoonta iyo xallinta suuldaarooyinka nolosha ee ka hortaagnaa inay gaadhaan halkii ay higsanayeen.

Faraq iyo faalal wayn ayaa u dhaxeeya ummad wax u baranaysa inay ka mudnaato ummadaha kale, ku soo kordhiso adduunka hab cusub oo loo noolaado, xal u hesho dhibaato taagan sida cudur daaweyntii oo kale, u xusul duubto in ay yeelato awood ay ku muqu-uniso dhiggeed, ... iyo ummad wax u barata in ay warqad qaadato si ay adeege qiimo jaban ugu noqoto dhiggeed, hanti u yeelato si ay u iibsato wax soo saarka ummadaha kale, ku niyad samaato in laga awood waynaado, faraxeeda iyo faan-

keeduna yahay waxtar dhaqaale iyo caafimaad oo badan ayaa lanoogu yaboohay sannadkii tegay!!!

Ummadaha aqoonta leh haddii uu ka maqan yahay iimaan saxa oo hagua, aqoontooduna ay ka aradan-tahay dhaqan wanaagsan waxa ay u soo hoynayaan adduunka dhibaato aad u culus, sabatu waxa ay tahay in haddiiba aqoontii aanay lahayn labadaas tiir oo ah kuwa huwiya aqoonta huga naxariista iyo nolosha, waxa loo adeegsanayaa dhinaca khalidan waxaana ay abuuraysaa cidhib xumo jiidanta iyo tusaale lama ilaawaan ah oo la iska dhaxlo, kuwaas oo aan taariikhda nolosha ee dheer iyo ta dhowba aan ku hayno, bal is waydii sannadihii u danbeeyey adduunka waxa dad dagaal ku dhintay, dhaqaale burbur ku dhacay ... ma waxaad u malaynaysaa inay si caadi ah isaga dhaceen aafuoyinkaasi?!!!

Aqoontu waa waxyaabaha ugu badan ee maanta caddaalad la'aantu ay ka jirto, waa xaqiiqo in wax gaadhistiisa loo soo maray waddooyin aanad adigu diyaar u ahayn aan si sahlan lagu siinayn, waxaa xaqiiqo ah in aan marnaba lagu ogolayn noocyo badan oo aqoonta ah in aad hesho fureyaasheeda, laakiin ma is waydiinay maxaa iga hor taagan in aan dedaalo oo aan dhaafo halka ay gaadheen? Jawaabtu waxa ay tahay in aanay jirin cid kaa hor taagan oo aan adiga iyo damac

la'aantada ahayn.

Aqoon la'aantu waa taas keentay in maanta uu ahaado qalinku waxa ugu qiimaha yar ee la gato, qoraalku ahaado hawsha ugu yar ee la qabto, akhri-sku ahaado waxa ugu badan ee aan la jeclaysan, waa taas keentay in dan-wadaagnimadu ahaato waxa ugu danbeeya ee laga feker, keli noolaanshuhuna waxa ugu horeeya ee loo dedaalo, waa taas keentay in meelihii aqoonta laga baran lahaa noqdaan kuwo muran iyo mugdi ragaadiyey, waa taas bulshada gayeysiisay iyada oo aan garanayno casriga iyo taariikhda la nool yahay qaylo dhaan joogto ah oo ku saleysan biyo la'aan, dalag la'aan iyo dawo la'aan!!!

Ujeeddadu waxa ay ku xaddidan tahay qalinka iyo garashadu waxay dhalinayaan aqoon, aqoontaas waxa aasaas u noqonaaya limaan, markaas ayaad hadhsan kartaa damal aad ku nageyso uumanaha, dantiisana ku raadiso wanaag, sama talin iyo naxariis, haddiiba hanka qalooca ee qofku uu qaadan waayo wanaagaas abaal marinta ciqaabeed ee aad marinaysaa waxay dhaxalsiisaa waa naxariis; naxariis jiritaanka ummadda sugaysa oo ku ilaalinaysa wanaag iyo isagana dembi dhaaf iyo saamaxaad u noqonaysa.

Hal ku dhig Soomaaliyeed oo run badan ayaa odhanaaya Aqoon la'aan waa Iftiin la'aan,

duruufaha noloshu waa mugdi iftiinkii lagu dhaafi lahaana waa

QALINKA IYO AQOONTA.

Hal-abuurka iyo Noloshu

Noloshu uma baahna in xoogga la saaro dhismaha siyaasadda oo keliya, in kasta oo dhismaha siyaasaddu ku leeyahay door laxaad weyn habsami u socodka noloshu, haddiiba aanay jirin degenaansho siyaasadeed iyo maamul wadaag ku qotoma danwadaagta bulsho leedahay waxa dhacda in lagu xasili waayo qaybaha kale ee noloshu leedahay, lama dhiso dhaqaale iyo ganacsi wax ku ool ah, tacliin lama hanto, daryeelka

caafimaadna lama xasuusto.

Xaaladuhu marka ay sidaas yihiin dadka intooda wax is bidaysaa waxa ay u xusul duubaan inay ciyaaraan door udub dhexaad u noqda in bulshada lagu soo dabaalo hab dhaqan siyaasadeed iyo maamul oo horseed ka noqda dhaqaajinta qaybaha kala duwan ee noloshu ka kooban tahay, waxaa tariikh ahaan la yaqaan oo laga helay dhaxalka bulshooyinka adduunka ee kala duwan in dadka leh awood hogaamineed oo daacad ah oo ay ku lammaan tahay caddaalad aasaas u ah gudashada xilkaas ay yihiin dad aad u kooban marka loo eego tirada dadka u hanqal ta-

aga inay kaalintaas u buuxiyaan dadkooda.

Ma aha taas macnaheedu in aanay waxtar u kordhin karin bulshadooda dadkaas laga yaabo in aanay ka soo bixi karin masuuliyadaas siyaasadda iyo maamulka la xidhiidhaa, laakiin wakhtiyada noocaas oo kale ah waxa bulshada ka luma jiheeyaha, waxaan khalkhal ku yimaadaa sidii ay u fakeraysay, arrinkaas oo dhaxalsiyya in qofkii u holada inuu shacabkiiisa waxtar u sameeyo uu arko in halka wax iska qabsan la'yihiin ay tahay siyaasadda iyo maamulka sare ee qaranku leeyahay, taasina waxay ka lumisaa in ay jiri karaan meelo badan oo ay

bulshadu u baahan tahay in wax looga qabto kuwaas oo raad fiican oo togan ku yeela-naaya siyaasadda ummadda.

Dadka jecel in ay shacabkooda iyo waddankooda wax u qabtaan waxa haboonaan lahayd in dedaalkoodu aanu ku koobnaan inay wakhti iyo maal badan ku bixiyaan arrimaha siyaasadda oo keliya, laakiin waxa fiican in si dhugasho badan ku jirto loo eego in hal-abuur lagu sameeyo qaybahan nolosha laf dhabarta u ah ee ay ka mid yihiin:

Dhaqaalaha: Dhaqaalaha wadanku waxa uu door wayn ku leeyahay degenaanshaha, marka aad gaadho heer aad abuurto in bulsho weynta caalamku u baahan tahay wax soo saarkaaga isla markaana aad hoos u dhigto in baahidaada aasaaska ah aanad uga baahan in aad waddankaaga dibeddiisa ka raadiso, waxa aad ku guulaysatay in aad gudaha waddankaaga ku abuurto xasiloonaan siyaasadeed, caalamka intiisa kalena kugu eego indho qadarin iyo qiimeyn leh.

Waxa dhab ah in hadda isle'egtaas aan aad uga fog-nahay, laakiin waxa mudan in aanay ka maqnaan fekerka iyo xisaabta bulshada iyo qof walba oo jecel in uu wax u soo kordhiyo dadkiisa iyo dalkiisa. Dhaqdhaqaaqa dhaqaale ee aynu ku aragnaa waddanka waa mid aan ku saleysnayn wax soo saar, waxa uu u badan yahay adeeg,

adeegaas oo weliba qaybo badan oo ka mid ahi ay yihiin kuwo abuuray culays dhaqaale, kuna soo kordhiyey shacabka miisaaniyado ay ka maarmi lahaayeen.

Waxa hubaal ah in tilmaamihii hay'adaha dowladda ee u qaabilsanaa inay ganacsatada tusaan meelaha looga baahan yahay inay maal gashadaan ay kaalintoodii banaan tahay, waa-ba haddii ay jirto istiraatiijiyad ay arrimahaasi ku xusan yihiine, sidoo kale waxa iyaduna maqan ganacsadihii la iman lahaa hal-abuur u saamaxa in uu bulshadiisa u horseedo inay jiraan wax ka baxsan in laga ganacsado isgaadhsiin ama xawaalad ama raashin.

Waxbarashada: Waxbarashadu waxa ay u horseedaa bulshada inay garato waajibka noloshu ka rabto iyo sidii ay waajibkaas u gudan lahayd, waxa marag ma doonto ah in mar walba oo aqoonta saxda ah ee bulsho leedahay korto ay si quman ula koraan dulqaadka iyo samuhu.

Waxa jira dhaqaale iyo lacag badan oo ku baxda ardey badan oo dibedda waxbarasho u raadsata, waxbarashadaas oo haddii loo hawl geli lahaa ay ka heli kari lahaayeen meel aan guryahooda ka fogeyn, waxa keliya ee arrinkaasi u baahan yahay waa in fikrad iyo dhaqaale lagu maalgeliyo loo helo, dadka jecel inay wax u qabtaan bulshadooduna ay fahmaan in waxbarashadu ay ku jirto

meelaha loogu baahi badan yahay in wax laga qabto, taasoo hanka ummadda iyo wax soo saarkooda dhaqaale iyo maamulba sare u qaadaysa.

Caafimaadka: Caafimaadku waa halbowlaha nolosha, qof caafimaad qaba ayaa wax soo saar sameeya, waxa aynu maalin walba aragnaa in xanuunada ugu fudud aan dawadooda dibedda ka raadsano "waa qofkii awood dhaqaale u saamaxdo", waxa intaas dheer dhibta ka taagan dawooyinka iyo wixii caafimaad la xidhiidha, waxa aan filayaa in aanay u baahneyn in aan tafaasiil badan ka bixiyo arrimaha la xidhiidha caafimaadka iyo baahida ay bulshadu u qabto iyo xaaladiisa hadda. Waa meel ciddii mustaqabalka dadkiisa danaynaysaa wax badan ka qaban karaan, waxay u baahan tahay in ganacsatadu fahmaan in faa'iido ganacsi iyo waxtar bani'aadamnimo ku jiraan, dhakhaatiirtuna hal ku dhig ka yeeshaan in bukaanku magantooda yahay.

Saddexdaas qaybood ee nolosha ka mid ahi waxay u baahan yihiin dad u kaca oo wax ka qabta, maanka, muruqa iyo maalka siyaasadda loo wada jeediyey qayb ka mid ah dib ha loogu soo celiyo si ay bulshada baahideeda dhabta ah uga jawaabaan.

Axmed Cabdiraxman Bashiir

qsuureeya@live.com

Tallaabooyin waalid awood siinaya

Cilmi baadhayaasha caalamiga ah, ee wax ka qora arimaha waalidka ayaa sheegay in habka la yidhaahdo Authoritative Parent uu yahay hab aad u haboon, oo soo saari kara caruur ka gudba caqabadaha soo wajaha:

1. Dhageyso ilmahaaga (Listen to your child): waalidka awooda lihi (Authoritative Parent) way soo dhaweeyaan fikirka caruurta. Caruurta way dhageystaan marka ay caban-

ayaan waxaanay u ogolaadaan inay fikirkooda la wadaagaan.

2. Ka Caawi caadifadiisa (Validate his emotions): waalidka awooda lihi (Authoritative Parent) waa ka aqoonsada dareenka ilmihiisa waxaa uu awood u leeyahay inuu ku qanciyo inaanu ooyin tusaale ahaan haddii waxaa uu u ooyaya khatar leeyahay xaga khatarta ka tus.

3. Tix gali dareenka Ilmaha (Consider Your child's Feelings): Tus ilmaha in waalidku guriga masuul ka yahay lakin dhinaca kalana inaad tixgalin siinayso sida go'aankaagu saameyn ugu leeyahay dhamaan xubnaha qoyska;
4. Nidaam sharci u samee Guriga (Make Clear rules): waalidka awooda lihi (Authoritative Parents) sharci ayay u sameeyaan caruurta waanay u sharxaan. Tusaale ahaan haday tahay waqtigii hurdada maaha inaad tidhaahdo" seexda sidaas waanigii idin sheegaye" waxaa ka haboon seexda

hurdadu waxay faa'iido u leedahay caafimaadkiina"

5. Digniin ayuu siiya ilmaha (One warning for minor Issue): waalidka awoodalihi (Authoritative Parent) waxaa uu ilmaha siiya jawaab hadduu jabiyo sharciga tusaale ahaan hadaad maqsinkaaga alaabta ka hagaajin weydo manta ma ciyaareysid
6. U Isticmaal cawaaqib in ay cashar ka bartaan (Use Consequences That Teach Life Lessons): waalidka awoodalihi (Authoritative Parent) waxay ilmaha u sheegaan inuu ficil xun sameeyey lakin kuma

yidhaahdaan waxaad tahay qof xun ama anigu waan kaa niyad jabay IWM

7. Waxay balan qaadaan Baqshiish (Offer Incentive): waalidka awoodalihi (Authoritative Parent) waxaa uu siticmaala nidaamka abaalmartinta (Reward system) si uu ilmaha u dhiri galiyo tusaale ahaan markuu ilmuhu wax xun sameeyo waxay u balanqaadaan Baqshiish si ay dariiqa ugu soo dabaalaan;
8. Dookhiisa inuu doorto wax uga ogolow (Let Your Child Make Little Choices): waalidka awoodalihi (Authoritative Parent) waxaa uu

ilmaha u ogolaada inuu dookhiisa ciyaara mararka qaar taasi waxay ilmaha awood u siisaa inuu mustaqbalka go'aan gaadho. Tusaale ahaan ma waxaad dooneysaa inaad qolkaaga nadiifiso qadada ka hor mise ka dib.

9. Isku miisaan xoriyada ilmaha iyo masuuliyada (Balance Freedom With Responsibility): waalidka awoodalihi (Authoritative Parent) ilmahooda waxay u diyaariyaan inuu noqdo masuul howlo badan guul ka gaadha hadana waxay isku miisaamaan xoriyada iyo masuuliyada tusaale: ilmaha ayaa diyaargarowga subixii kala ilaaba alaabtii-

sa waxay u sameeyaan jidwal albaabka ku yaala oo ay ku qoranyihiin waxaa uu subax kasta qaadanayo ama qabanayo iskuulka ka hor.

10. Khaladka waxay u rogaan fursada laga faa'iideysto (Turn Mistake into learning Opportunity): waalidka awoodalihi (Authoritative Parent) lama yaaba khaladka ilmaha balse waxay u rogaan fursad wax lagu saxo tusaale ahaan ilmaha ayaa qaatay alaab qof kale leeyahay waxay odhanayaan inaad qaadata albaab qof leeyahay waa khalad waxaanay dhaawaceysaa sharaftaada qofka kala qalbigiisa.

11. Dhiirgalinta isku talo galka (Encourage Self-Discipline): waalidka awoodalihi (Authoritative parent) ilmaha waxaa uu baraa sidii isagu shaqadiisa u qabsan lahaa si madax banana sidoo kalana sidii uu naftiisa u ilaalin lahaa.

12. Xoojinta xidhiidhka ilmaha (Maintain a Healthy Relationship With Your Child): waalidka awooda (Authoritative Parent) badani waa ka joogteeya xidhiidhka ilmaha islamarkaan waqti badan la qaataa xataa maalmaha uu ilmuhu edeb darada sameeyo.

Diyaariye: Mohamoud Dahir Omar

Bandhige@gmail.com

Haku Mashquulin Ceebaha Dadka Kale!

Denbiyada waxa asal u ah oo keena Kibirka waana kan Iblis naarta geliyay, Jacaylka Mansabka iyo Noloshu Aduunyada waa kan Fircoon ku halaagsamay. Xasadku isna waa kan ku kelifay in wiilka Nebi Adam Dhalay ee Qabiil uu dilo walaalkii (Habiil).

Caalamadaha liibaanta iyo noloshu wanaagsan waxa ka mid ah : Mar kasta oo adoonka u korodho cilmi waxa u kordha tawaaduc iyo is dhul dhig iyo kibirka oo uu fogaado. Mar kasta oo u kordho aduunyona waxa bata taxadarkiisa iyo cabsidiisa uu Allah (sw) ka baqanayo, mar kasta oo ay u kordho sharaf iyo derejona waxa u siyaada usii dhowaanashaha uu dadka usii dhowaanayo iyo buuxinta baahiyahooda.

Wanaag waxa helay qofka kaga mashquula ceebihiisa , ceebaha dadka kale. Waxaana jabay kan ilooba ceebihiisa oo u banbaxa sheegidda ceebaha dadka kale.

Sharcigu Maaha Qabyaali !!

shutterstock.com · 1916108923

Waxa la yidhi waqtiyadii Soomaaliya uu xooga ku haystay Xisbigii Hantiwadaagu ayaa madal Olole ah oo Madaxweynihii fadhiyo la isku guubaabiyay in laga wada shaqeeyo dhismaha xisbiga. Waxaa kale oo la tilmaamay in qofkii ka hadha Tareenkaas socda waa Kacaanka'e, aan waxba loo noqonayn, nin ka mid ah Kaadirkaa shirka ka qayb galay ayaa kacay, waxaana laga qoray haddal duur xul ahaa oo wuxuu yidhi. "Madaxweyne in aanaan Tareenkaas Xisbiga ka hadhin waa ku dedaalaynaa, Laakiin, anigoo xajisanaya oo ku dhegan haddii la iga tuurayo ka waran."

Intaasi waa kaftan. Waxaanse uga gudbayaa, baryahan waxaa soo noqnoqotay arrin la xidhiidha cabashada dad sifo aan sharci ahayn loogu diiday Jinsiyadda Somaliland.

Marka koowaad waa inaynu isla qirno, qof meel fadhiya oo hadduu doono masuuliyad hayaa

heerka uu doono ha joogo'e dookhiisa shakhsiga ah wixii uu doono kuma sameyn karo, cid-dii uu doono sharci kuma siin karro midka jinkiisu sanifo ama uu tafiir ahaan isirka uu ka soo jeedo u neceb yahayna kagama hor joogsan karo.

Sidaas oo kale, Xuquuq shar-

cigu u ogolaaday, ruuxna kuma waayi karo Beesha uu yahay. Haddiiba ay dhacdo oo sarkaal dawladeed si badheedh ah ama si kama ba ah uu u jiidho xariiqii nidaamku u xaddiday, dabadeedna ku xad-gudbo xaqa muwaadin kale, waa in aynu ka dhiidhino oo m arkaba wax laga qabto.

Marka aynu sidan leenahay, maaha macnaheedu in laga soo horjeedo oo gabi ahaanba la diidan yahay in nidaam la hubiyay oo baadhiseed la marriyo qof kasta marka la joo-go bixinta jinsiyadda. Waxaana dadka qaar u arkaan in waaxda Jinsiyadu ka mid tahay meelaha ugu musuqa yar ee la mahadiyay. Laakiin, shaqo kasta oo socota dhaliilo ayaa ka soo noqda, waana in la toostoosiyo oo hadba wixii ka xun la saxo ileyn korriin nidaam ayaa socda'e.

Haddiise dhagaha laga furaysto cabashada oo aan sida loo fuliyay sharci iyo sharci darro midka ay tahay hubinteedda

la joogteyn, markaas waxaa imanaysa in la jabiyo qodobka 8-aad ee Dastuurka Somaliland. Qodobkaas oo si cad u damaanad qaaday sinnaanta muwaadiniinta, islamarkaana reebay kala saarayn ku dhisan midabka, qabiilka, dhalashada, luqada, lab iyo dhedig, hantida, mudnaanta, afkaarta iwm.

Waxaa kale oo immanaya Takoor aanay sinaba qiil ugu noqon karin, qodobka Afraad ee Dastuurka iyo qodobada labaad iyo saddexaad ee Xeerka Jinsiyadda Xeer-No-22-2002, kuwaas oo faahfaahiyay muwaadinnimada u dhalashada ah iyo qaabka lagu helayo aqoon-

sig.

Ugu danbeyn, waa in sharciga loogu dhaqmo sida uu yahay (law as it is), ee aan laga dhigan hadba sida uu jecelyahay sarkaalka jooga xafiiska Jinsiyaddu islamarkaana la dabaqo qodobka 8-aad ee dastuurka farqadiisa 2-aad oo u dhigan sidan: "Kala sarraynta iyo takoor ka ku salaysan issirka, abtirsiga, dhalashada iyo deegaanku waa reebban yihiin, isla markaa barnaamijyada lagu cidhib tirayo dhaqamada xunxun ee soo jireenka ah waa waajib Qaran"

Mustafe Sh. Cumar Geeddi

Gabadhu saboolnimo ninka wey ku diidi kadhaa

Gabadhu xaq shareecadu ogoshahay ayaa ay u leedahay in ay ninka ku diiddo saboolnimada. Waxaaba la hayaa Nebiga (SCW) oo gabadh saxaabiyad ahayd oo la odhan jiray Faatima Bint Qays kula talinaya, in aanay guursan asxaabigii weynaa ee Mucaawiya Bin Abi Sufyaan, (Alle ha ka raalli ahood labadoodaba), isaga oo sababta ku sheegaya in uu yahay faqiir aan maal lahayn.

Waxa se iyaduna jirta oo Qur'aanka Kariimka ah ku cad in Allaah (SWT) uu risiqa u fu-

Ka yimid Bogga 49

rayo addoomihiisa saboolka ah ee isu guursada in ay isku dhowr-soonaadaan.

Waxa aad mooddaa in ay dadka iskaga qaldantahay danta bulshada ee markaa jirta, iyo shareecadu. Waan aaminsanahay in maanta ay bulshadeennu u baahan tahay in guurka la dhiirrigeliyo, waayo waxa aynnu nahay bulsho boqolkiiba 70 dhalinyaro ah, saboolnimada iyo jeeb madhnaantuna ay ku badantahay. Sidas awgeed, in guurka maal lagu xidhaa ay keeni karto guur la'aan badan iyo in ay bataan dembiyada shareecada ka dhanka ah ee bulshadeenna burburka dhaqan u horseedi kara.

Dhowaan gabadh Sheekh Muna la yidhaahdo ayaa jeedisay hadal nuxurkiisu yahay, in dumarka ay diidaan guurka ninka faqiirka ah. Waa lagaga aragti duwanaan karaa, iyada oo lala akhriyayo duruu-feenna, ama caddaymaha kale.

Waxaa se la yaab ah, in mar keliya ay ragga dalka, ama Soomaalida badankooduba ay ka qayliyeen hadalkaas, wadaaddo badanina si diini ah u naqdiyeen, iyada oo aan sidaas looga guban hadallada ninka Daaci Saalax la yidhaahdo ee bilaha badan innala hortaagnaa hadallo badan oo deelqaaf ah ama shaciga iyo dhaqankuba ay diidayaan.

Waxa ka mid ah wasaaradda diinta iyo awqaafta Somaliland, maalamo yar gudahood ayaa ay ugu yeedhay gabadhaas, weliba raaligelin lagu kallifay, iyada oo aan mar keliya loo yeedhin ragga

uu ninka aynnu magacawney ka mid yahay, ama qaarkood wadaaddo sheegtaan ee maalin kasta jeediya hadallada aan qiilka lahayn ee haweenka ka dhanka ah.

Markii hadalka gabadhani soo baxay, golaha wakiillada Somaliland ayaa dhaqso ugu yeedho Sheekh Nasiiba Aadan Siiro, waxa ay wax ka weydiyeen hadallada sheekh Muuna ee guurka faqiirka, maadaama oo ay ka hadashay munaasabad ay abaabulkeeda lahayd Sheekh Nasiiba. Goluhu waxa uu haweenkan amar ku siiyey in ay arrimaha fatwada uga dambeeyaan culimada waaweyn.

Waa tallaabo sax ah, sida oo kale waxa ay ku ammaan yihiin in ay hablahan bogaadiyeen, kuna dhiirrigeliyeen sii wadista dadaalkooda diineed. Waxa se su'aashu tahay maxaa hadda keenay yeedhmadan degdegga ah, iyada oo la ogyahay tobannaan rag ah oo habeen iyo maalin wacdiyo muran abuura jeediya, fatwooyin marar badan hadal ka soo noqdana sheega, laakiin aan mar keliya lagu odhan culimada waaweyn u daaya fatwada.

Tallaabadaas wasaaradda iyo golaha wakiilladu waa hawl sax ah, laakiin ciddii ku habboonayd aan laga wada qaadin.

Waxa diyaariyey: Xigasho:Kamaal marjaan

Markaad imaam ku dabatukanayso Faataxada miyaad akhrinaysaa

Suuradda Faataxada akhrin-teedu waa tiir ka mid ah tiirarka salaadda, waana waajib in la akhriyo ragcad kasta oo salaadda ka mid ah, sida ay qabaan afarta mad'hab, iyaga oo daliishanaya xadiiska Bukhaari iyo Muslim soosareen ee nebi Maxamed NNKH, yidhi: "Salaad uma guntamayso qofka aan akhriin faataxada."

Dooddu waxay tahay qofka ku dabatukanaya imaam isaga miyaa lagu leeyahay in uu akhriyo faataxada mise waxa ka gudaysa akhrinta imaamku akhriyayo? Iswaydiintan waxa sabab u ah addilada arrintan ka

hadashay oo mar muujinaysa in la akhriyayo, marna amuusnaan tilmaamaysa iyo kala duwanaanshaha fahan ee saxaabada iyo taabiciinta ee masaladan.

Tusaale ahaan saxaabada iyo taabiciinta qaarkood ayaa laga soo wariyaa in ay qabaan in faataxada salaadaha jahrigaa-quraanka kor loo qaado iyo kuwa sirrigaa-quraanka hoos loo dhigo ay waajib tahay in faataxada qofka imaam ku dabatukanayaa akhriyo, halka qaar kalena laga hayo kuwa sirrigaa hala akhriyo, kuwa jahriga ahna hala aamuso, qaarkoodna waxa laga haya in ay leeyihiin

yaan waxba laga daba akhriin imaamka ee aamusnaan halagu dhagaysto.

Madaahiibta fiqigu arrintan way ku kala aragti duwan yihiin Xanafiyada, Maalikiyada iyo Xanaabiladu waxay qabaan in aan la akhriyayn faataxada, dooddooduna waa in imaamku kaga filan yahay qofka ku dabatukanaya akhrinta faataxada. Waxa aanay daliishanayaan aayadda suuradda Acraaf ku jirta ee odhanaysa, "Quraanka marka la akhriyayo u dhagraariciya oo aamusa."

Arrinkan saxaabada waxa ku

tagsan Caa'isha iyo Cabdillaahi ibnu Mascuud, taabiciyiintana Cabdillaahi Ibnu Mubaarak iyo Isxaaq bin Raahawayh.

Shaaficiyadu waxay qabtaa waajib in ay tahay akhrinta faataxadu

salaadaha kor loo qaado, oo aanu imaamku qofka ku dabatukanaya kaga filnaanayn, waxaanay daliishanayaan xadiiska odhanaya: salaad uma guntamaysa qofka aan faataxada akhriyin. Mad'habtan arrintan waxa la qaba Bukhaari, Ibnu Xasmi, Shawkaani, halka saxaabaadana Cumar Ibnu Khaddaab, Cubaada Bin Saamit, iyo Cabdillaahi Ibnu Subayr ay qabaan.

Shaaficiyadu salaadaha Quraanka hoos loo dhigayo waxay qabtaa faataxada la akhriyaa in ay waajib tahay, halka Maalikiyada iyo Xanaabiladu leeyihiin faataxada akhrinteedu waa tiirarka salaadda, sidaa daraadeed qofka keligii tukanayaa waa ku waajib in uu akhriyo, haddiise uu imaam ku dabatukanayo waa sunne akhrinteedu.

Kitaabka Majmuuca im am Nawawi wuxu ku tilmaamay in ay waajib tahay akhrinta faataxadu, salaadaha Quraanka kor loo qaado iyo midda hoos loo dhigayaba, sida oo kale imaamka iyo qofka ku dabatukanaya in ay labadoodaba akhriyaan faataxada.

Xanafiyadu waxay leeyihiin salaadda kor loo qaado akhrinta Quraanka iyo midda hoos loo dhigaba waa la aamusayaa oo waxba la akhriin maayo. Maalikiyada qayb ka mid ah ayaa iyadu la qabta, saxaabada arrinkan qaba waxa ka mid ah Sayd bin Saabit iyo Jaabir bin Cabdillaahi, halka taabiciyiinta ay qabaan Sawri iyo Sufyaan bin Cuyeyna.

Abubabar Ibnu Carabi wuxu leeyahay: salaadaha Quraanka hoos loo akhriyayo qofka imaam ku dabatukanaya waa ku waajib in uu faataxada akhriyo, laakiin kolka Quraanka imaamku akhriyayo waa in uu aamuso.

Fuqahada casrigan qudhoodu way ku kala aragti

duwan yihiin dooddan muddada dheer soo taagnayd, waxanay kala raacsan yihiin madaahibta arrintan midba meel ka taagan yahay.

Sheekh Dedow oo ka mid ah culimada ugu aqoonta badan wakhtigan wuxu leeyahay: sida wanaagsani waa in uu akhriyo faataxada qofka imaam ku dabatukanaya, iyada oo lagu dhaqmayo xadiiska odhanaya salaad uma sugna qofkaan faataxada akhrin, hoos ayaa nu u dhigayaa akhrintiisa oo imaamka tushuush ku furi maayo, meelaha uu imaamku aamuso ayaanu akhrinayaa, haddii imaamku hakan waayana kolka uu suurad kale bilaabo ayuu faataxada akhrinaya.

Xarunta Fatwada Masar-Daaru Iftaa waxay fatwoodeen in la tujiyuhu akhrinayo faataxada salaadaha kor loo qaado Quraanka iyo kuwa hoos loo dhigaba,

sida oo kale waxay ku taliyeen in imaamku kolka uu faataxada akhriyo inyar sugo si qofka ku dabatukanayaa u akhriyo. Daaru-Iftaa waxay garab istaageen mad'habta Shaaficiyada oo xujooyin adag haysata oo muujinaya in la akhrinayo faataxada.

Maqaalkeennani wuxu xoojinayaa midda ay qabto Shaaficiyadu ee ah qofka imaam ku dabatukanayaa in uu akhrinayo faataxada salaadda kor loo qaadayo iyo midda hoos loo dhigaba.

Dooddeenu waa in aanu jirin nas cad oo tilmaamaya qofka imaam ku dabatukanaya in aanu akhrinayn faataxada, halka xujada aynu u hayno akhrinta faataxadu tahay suuradda Musamil ee Alle SWT leeyahay, "Akhriya wixii idiinka fududaa da Quraanka." Middaas oo culimadu leeyihiin: aayadda amar ayaa ku jira la ina amrayo mar-

ka aynu salaadda tukanayno in aynu akhrinno Quraanka, amarkuna wuxu faa'iideeyaa waa jibnimo.

Xujada labaad waa xadiiska tilmaamaya in aanay salaad u jirin qof aan faataxada akhrin, doolda ah imaamka ku filanna nas cad looma hayo, aayadda Quraanka ee tilmaamaysa in la aamuso kolka Quraanka la akhrinayo kuma cadda in aan faataxada la akhrinayn, sida xadiiska ay ugu caddahay in aan la aqbalayn salaad aan faataxada la akhrin, sidaa ajligeed waxaynu dhaqangalinaynaa akhrinta faataxada salaadda kor loo qaadayo iyo midda hoos loo dhigayaba, sidoo kale haddaad kali tukanayso iyo haddaad imaam ku dabatukanayso labadaba waad akhrinaysaa faataxada

WQ: Sheekh rakuub

Xabaaluhu way hadlaan ee dhegihii maqli lahaa ayaa awdan!

Xagaagii 2014 anigoo magaaladda Toronto ee dalka Kanada jooga, ayaan maqaal qoray magaciisu yahay 'Farriinta Toronto iyo caasimadaynta Hargeysa'. Dulucda ujeeddadu waxay ahayd in Hargeysa, si kasta oo afarta beeni-jaho ay isku feeraariso, waddooyin, daaro iyo huteello casri ah laga furo, aanay misna ugu fillayn inay magaca caasimad qaadi karto inta arrintani maqan tahay – Facaadda dhalanaysa jeer loo sii diyaariyo habkii, goobtii iyo xannaa-

nadii ay ku kori lahaayeen inta ay taabba-gal noqonayaan, qarannimadda iyo dawladdnimadda lagu tanaadayaa waa magac hadoof ah iyo wax-kama-jiraan. Magaalada Torontona waxaan tilmaan u soo qaatay sida geedka iyo barta biyaha ah loo ilaashado, dawladda iyo dadkuba, iyadoo aan sheegayo in hodannimada dalkaas meelaha laga arki karo ay tahay dabecadda dhulkeeda ee biyaha iyo kaymuhu yihiin kuwo lagu ashqaaraayo.

Ka yimid Bogga 53

Xilligaas markii laba sano ka soo wareegtay, ayaan 2016 iskeenay ceel-macaankii Hargeysa. Muddadii booqashada aan ku talo galay oo aan weli iga dhammaan ayaa war dhillo ah isoo gaadhay. Nin aan waxbarashadiisii sare qayb ku lahaa ayaa geeridiisa la iiga soo waramay. Alle ha u naxariistee, Maxamed Maxamuud Xandulle, Danjirihii Soomaaliya u fadhiiyey Moosko ayaa magaaladaas ku geeriyooday, aan aaskiisii oo Hargeysa ahaa ka qayb galay.

Ehel iyo asxaab badan ayaa aaskii isugu yimi. Xaaskiisii iyo gabadh uu dhalay oo Ruush ah ayaa maydka Moosko ka soo

raacay oo aaska yimi. Aniga laftayda waxay ii ahayd markii iigu horraysay ee aan xabaalaha Hargeysa isha saaro. Dhawriyo-labaatankii sano ee u dambeeyey, magaalada London ayaan si rasmi ah u degganaa. Sidaa darteed, tijaabadani waxay ii ahayd mid hor leh. Xagaaf ciid badan oo aan jaho lahayn ayaa xabaalaha loo sii marayaa. In la gaadhay iyo in kale, kala garan maysid ee adigoo dhex maraya ayuun baad is arkaysaa.

Gadhwadeen khabiir ah ayuun baa garan kara xabaasha aad u socotaan geesta ay idinka jirto. Xabaalaha aanu sii dhex maraynaa ma laha magac iyo astaan

lagu garto. Mar aan su'aasha soo jeediyayna, waxa la iigu jawaabay in xabaasha aan la aqooni ugu ajar badan tahay. Anigu bariga London ayaan degganahay. Xabaalaha Muslinka oo aan in badan tego ayaan ka war qabaa. Goob weyn oo dhul cagaar ah ku taal ayaa xabaalaha loo qoondeeyey. Xabaaluhu way safan yihiin, wayna is cabbir le'eg yihiin. Mid waliba magaca qofkii ku duugnaa ayaa ku kor qoran. Isku si ayaa loo wada aasaa, loona daryeelaa. Hab iyo hannaan la raaco ayaa u dejisan oo aan laga baydhi karin. Dhismaha daaraha magaaladda sida loogu talo galo, qorshe aan ka

dhicin ayaa aaska maydka loo raacaa.

Iyadoo habkaasi maankayga ka shidan yahay, ayaa sidaan u dhex marayay xabaalihii, saaxiibkay Siciid Axmed i tusay xaaskii marxuunka iyo inantii-sii Ruushka ahaa oo gabaahuur boodh iyo siigo ka dhacayso dhex taagan, hal cabbaar ahna u jira xabaasha maydkii saygeeda lagu aasayay (Waan ka war qabaa in haweenka muslinka ah loo oggolayn inay xabaalaha tagaan).

Midda keliya ee aan hubaa waxay tahay in xaaska iyo inanteedu intay dayuuradda soo saarnaayeen aanay marna maankooda ku soo dhicin ninkeedii Moosko safiirka ka ahaa inuu geeridiisa ka dib goobtaa ay u jeedo dayaca iyo darxumadda ku haysata uu ku dambayn doono. Taas oo waliba dadkii marxuunka saaxiibtini-

mo, gacaltooyo iyo qaddeerin u hayay isugu wada yimaaddeen. Anigu Ruush ma ihi, diinna lama wadaago, waxase ii baxay mid aan isleeyahay waa run jirta oo loo baahan yahay in cashar laga korodhsado. Dacdarrida iyo dayacsanaanta xabaalahaenna ka muuqataa waxay si cad uga marag kacaysaa in aan ubadka soo dhalanayana daryeel loogu talo galay aanu jirin.

Xabaaluhu way hadleen waxay yidhaahdeen; "Maydkii ayaan u jeedaa goobta la dhigay, isagoo la ogyahay diin, dadnimo iyo darajadu ku dhex lahaa ummadiisa uu ka baxay ee ma mid uurka ku jira ayaa naf loo hayaa?" Waa ummad aan mustaqbal lahayn. Mustaqbalka aan sheegayaa waa midka aynu innagu qorshayntiisa u xil saarannahay. Meelna dhagartaa loogama dhuuman karo. Siyaasi, aqoonyahan, ganacsade,

wadaad, sarkaal sare, dhammaantood way u wada jeedaan sida caasimadda Hargeysa ay dhinac walba si xad dhaaf ah ugu fidayso dhismo ahaan, misna carruurta iyo barbaarta soo koraysaa goob ay ku nastaan, goob ay ku ciyaaraan, goob dhaqan iyo farshaxan oo ay tababar ku qaataan, dareenkooda ku safeeyaan qorshaha laguma daro.

Sida qaaliibka ah, meherado iyo meel beesad lagu urursado ayaa la dhaafsaday barbaartii ubadka soo koraya iyo dal ka aayatiinkiisii. Ubadku waa mustaqbalka ummadda cidii hoggaamin lahayd. Daryeel la'aantoodu waa hungo iyo habaas laga dhaxlo iyo daara haas dhalaalka weyn oo dundumooyin isu roga. Xabaaluhu way hadlaan ee dhegihii maqli lahaa ayaa awdan.

Qoraa: Siciid Jaamac Xuseen

Adiga Ayaan Kuu Shaqeeyaa

Hadda ayuu kasoo galay shaqo iyo shirar qaatay saacado dhawr ah, oo uu la galay qaar ka mid ah Golihiisa Wasiirrada iyo marti kale oo uga timi dawladda jaarka ah.

Waxa uu u yeedhay mid ka mid ah shaqaalihiiisa, waxa uu ku yidhi; "Maanta waan daalay oo qado waafi ah ayaan u baahanahay'e, inanka cuntada karinaya inoogu dir Kalluun. Kalluun ayaan maanta aad ugu niyadsamahaye! ". Ninkii shaqaalaha ahaa ayaa yidhi; "Haye, Mudane Madaxwayne, Kalluunka waliba waad u baahan tahay oo daalka waa ka dawo, sidoo kalana waxa uu leeyahay Faytamiinno jidhka iyo maskaxdaba soo celinaya oo waan hubaa in kolka aad cunto aad firfircoonaan badan ka heli doontid"

Madaxwaynihii ayaa ku yidhi; "Inkastoo calooshu igu xanuunto, haddana yeelkeed'e inoo dir." Ninkii ayaa ku jawaabay; "Mudane Madaxwayne, waa runtaa oo Kalluunku calool xanuun ayuu leeyahay, balayaadu waliba waa wada lafo oo haddii midh keli ahi kuu dhuumato waa khatar, sidoo kelana yalaalugo iyo laabjeexna way u raacaan!"

Ka yimid Bogga 55

Madaxwaynihii oo yaabban ayaa ninkii waydiiyay; **“Waar miyaad xanuusanaysaa? Halkaad hal mar ammaan iyo dhaleecayn wada socda isugu daraysaa Kalluunka?”**

Ninkii ayaa ku jawaabay; “Madaxwayne, anigu adigaan kuu shaqeeyaa ee Kalluunka uma shaqeeyo, wixii aad tidhaahdabana waan kugu raacayaa, haddaad ammaantana waan u kula ammaani, haddaad dhaleecaysana aakhiro ayaan u dirayaa”!

Dhacdo ka mid ah kumannaanka dhacdo iyo sheeko ee guulwadaynta indhaha la’ ah ee ka dhacda dunida aynu ku noolnahay ayay dhacdadani tusaale u tahay! Waxa iyaduna la mid ah, Maalin maalmaha ka mid ah

ayaa nin Boqor ah oo duurka u ugaadhsi tagay waxa uu la kala baxay leeb iyo qaansadiisii si uu ugu gano shinbir geed u dhaw saarnayd. Kolkii uu ku ganay ayuu la waayay, isla markiiba mid guulwade ah oo ag boodayay ayaa la soo booday; **“Boqor, si wanaagsan ayaad yee-shay!” Boqorkii oo yaabban ayaa yidhi; “Oo maxaan wanaajiyay waaban la waayae!”** Ninkii ismaba uu dhibine aad yar ayuu ku jawaabay; **“Boqorooow lamaad waayin’e shinbirta ayaad u naxariistay”.**

Waxa iyaduna aan kuwaas hore ka fogayn dhacdo kale oo la yaab lahayd. Waa Madaxwaynihii wadanka Masar, Jamaal Cabdinaasir oo khudbad ka jeedinaya aqalka Golaha Wakiillada ee dalkaas, kaddib markii ay

isku dhaceen Masar iyo Suuriya. Waxa uu Madaxwayne Cabdinaasir yidhi isagoo Golaha hortaagan; **“Waxa aan amray ciidamadeenna baddu in ay dhaqaaqaan oo ay Suuriya ku duulaan...”** Isagoo halkaas maraya ayay xildhibaannadii sacab isla oogsadeen, kolkii ay sacabkii dhammaysteen ayuu hadalkiisii sii watay oo yidhi; **“Haddana waxa aan ka fikirkey midawga carbeed oo waxa aan amray ciidamadeennii in ay soo laabtaan!”**, sidii hore si ka badan ayaa haddana sacabkii isu qabsaday! Cajiib!

Guulwadaynta indhaha la’ ee aan tilmaamaynaa waa taas ah in laba fal oo iska soo horjeeda daqiiqad gudaheed sacabka loo wada garaaco!

Waxa aynu dhammaan ognahay in qof kasta oo Madax ah meesha uu doonaba ha joojee, inuu leeyahay in ka ag dhow oo uu la tashado. Ha noqdo Madaxwayne wadan idilkii maamulaya, Wasiir, Maamule Shirkadeed ama dugsi iyo wixii la mid ah. Qofka haddaba cid hawl ummadeed haysa ka-ag-dhow, waxa ku habboon inuu qofkaas runta u sheego, talo wanaagsan oo sidii ugu mudnayn ee uu yeelilahaa ahna uu la wadaago, taladaas oo qalbi iyo daamir saafiya uu ku gudbinayo, waxbana aanu ka habranayn, sidoo kalena aanu islahayn wax ku hel, ku dhac ama cid kale ku duudsi, waa sida laga rabo qofka madaxda ka ag dhow wixii uu qofkaas madaxda ahi kala tashado.

Nasiibdarrdu'se, waxa ay tahay, in Alle, damiirka iyo dadnimadaba u badbaadiyay oo tiro ahaan koobmaysa sida runta ah, mooyaane, in loo badan yahay "Guulwadayaal" u sheega qofka Madaxda ah inuu keligii saxsan yahay! Salaamaad! Xilliyada qaar saxnaantaasi waxa ay noqonaysaa mid dhaw, marka loo eego "Guulwaydayn"-ta Indhaha la'! Waxa madaxda loogudaraa in ay saxansiyiin, tilmaamo kale oo ay mid noqon karaan, hadal u dhigma;

In bulshada aanu dib usoo mari doonin mid isaga la mid ahi.

In bulshadaasi tahay mid nasiib badan kol haddii hebel Madax u yahay'!

Guulwadayntaas danbe waxa ka

Tusaale noqonaysa, mar dhawaan uu Jabuuti ka lahaa mid ka mid ah kuwa Ilaahay innagu imtixaamay "Waligiin idin soo mari maayo madaxwaynahan oo kale, kii beddeli lahaana wali muu dhalan" Beerka lagugu dhufay ma idhaahdaa, bal ummaddaas dhan sida uu u caqli caayay u fiirso.

Madaxdan guracan ee haddana isla saxan, in badan oo ka mid ah dhibaatooyinka ay innagu hayaan waxa sabab u ah inta ka agdhow ee sacabka iyo mushxaradda la ag joogta, inta guulwadaynta iyo madax buuxinta mooyee aan dhaqan kale aqoon,

Waa kii lahaa Abwaan, Maxamed Ibraahim Warsame -Hadraawi – Ilaahay caafimaad

Ka yimid Bogga 57

sareecan ah ha siiyee ;-

“Gar-ma-qaatayaashiyo dadkaa beera, ruux gudhane

Ganbo nimaan la soo bixin haddii, guulo lagu waabo

Markuu dhaawac geystaba haddii, loo gargarateeyo

Isagoo canaan lagu gudbiyo, gaarran filanaaya

Giblo iyo haddii sacabbo lulan, loogu gogol-xaadho

Keligii inuu guurti yahay, maa-lintaa gunud.!”

Dadka noocaas ah ee marwal-ba la hoos taagan Madaxda in xukuumadaha ay gadhwadeen-ka ka yihiin ay yihiin kuwii ugu wanaagsanaa ee bulshada soo mara, waa kuwo khiyaamo qa-

ran kula kacaya bulshada, sidoo kalana si aanay dareensanayn ,waxa ay hoojinayaan, ka ay ka hoos shaqaynayaan oo haadaamo ay uga tallaabsanayaan! Go’aanno badan oo aynu maanta la rafaadsannahay, waxa hubaal ah in aanay inta ugu badan yimaaddeen, haddii uu ninka talada hayaa helo cid gacanta qabata oo wixii wanaagsan u sheegta, wixii gef iyo gardarro ahna ka qabata!

Bulshada kolka lagu soo rogo kumannaan cashuuro ah oo aanay qaadi karin, ma aragtay qof muwaadin ah oo sheeganaaya “Dhaqaaleyahan” oo bulshada ugu dhaaranaya in ay cashuurtani tahay mid sharci ah oo baahi loo qabo? Ogow oo isaga laftiisu wuu ogyahay in ay

tahay xaqdarro se waa dhaqanka Guulwadaynta iyo Madaxwayne adigaan kuu shaqeeyaa!

Aynu dhanka kale u rogn hadda’e, ma aragtay marar badan, Wadaad, boqollaal “Aayadood” u soo qaadanaya, go’aan uu qaatay nin Madax ahi, si uu innoogu sheego in go’aan kaasi sax yahay? Yaah! Waxba ah yaabin akhriste, aadyar adiga oo aan dhibtoon waxa aad ogaata, ” isagu si waafiya ayuu u ogyahay inta badan, in aayadda iyo xadiiska uu luqunjibaadhayaa aanay halkaas munaasib ku ahayn”, Balse waa dhaqanka Guulwadaynta iyo Madaxwayne adigaan kuu shaqeeyaa oo halkaa la galaya!

Xamse Cumar Kujooq

WAR SAN
WACYI-GELIN | TOOSIN | DHISID

WAXA LAGA HELIKARAA:

Nabaad Supermarket
(Shaqaalaha), National
Book Centre (Km4)

Universal Bookshop
(Hargeysa)

Al-Risaala Bookshop
(Bossosa)

**FOR
ADVERTISING
SPACE
CALL:**

+252 616 460 132

Email: warsan54@gmail.com

SOS CHILDREN'S
VILLAGES

TUULADA BARBAARINTA DHALLAANKA

BENADIR UNIVERSITY

Cultivating Human Talents

Leading University in Somalia.

MOST POPULAR PROGRAMS

- ★ Faculty of Medicine and Surgery
- ★ Faculty of Education
- ★ Faculty of Computer Science & IT
- ★ Faculty of Engineering & Technology
- ★ Faculty of Sharea and Law
- ★ Faculty of Agriculture
- ★ Faculty of Veterinary
- ★ Faculty of Health Science
- ★ Faculty of Economic & Management
- ★ Faculty of Geoscience and Environment
- ★ Faculty of Dentistry
- ★ Faculty of Social Science
- ★ Faculty of Marine Science

BENADIR UNIVERSITY

Cultivating Human Talents

📍 Prof. Addow Campus, Behind Seybiyano Mogadishu, Somalia

☎ +2521 857536 / 857537 / 858990

✉ info@bu.edu.so

🌐 <https://bu.edu.so/>